Ը· ՏԱՐԻ 2265 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ՀՐՈՏԻՑ 4383 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1891 10 ՄՈՒՀԱՄԻՐԻՄ 1309 ՇԱԲԱԹ

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՈՐԾԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده خانان نوراد ونکیان آره‌وك
غزته‌سی ادا ره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան գին	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի [illegible] արտաքին Օտ· Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի համար [illegible]	Ղրշ· 50

Խմբագրութեան [illegible] համար այլ դրութիւն [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Այս-օրուան նիւթերու հաւասարը, բաց իր սովորական նիւթերէ, կը պարունակէ նաեւ հետեւեալ յօդուածները·

ԳԻՏԱԿԱՆ· Երազ· Ց· ԵՌԻՒՈՒԻՏԵԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՓՈՐԸ· Հայ գիւղացին եւ Ռումելիցի գիւղացին· Տեսութիւն մը ուսուցչաց և ըմպելեաց վաճառականութեան վրայ է Կ· Պոլիս· Բ· ՔԷՉԵԱՆ

ՍԱՎԱՌԱ· Ց· Վ· Ա·

ԳԻՒՏ ՄԻ ԵՒՍ· Ժամադրութիւն (քերթուած) Ց· ՍԷՊԷԱՆ

ԱԶԳ· ԳՈՐԾԵՐ ՎԱՆԱՑ· (Թղթակցութիւն)

ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏՔ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

Կը յիշեցնունենք «Արեւելքը» ձեռքէ գնողներուն որ չմոռնան ներկայ Թերթին հետ լրագրավաճառէն պահանջել նաեւ յաւելուածը որ անվճար Թուղթի վրայ տպուած է։ Ամբողջին գինը 40 փարա։

Կ· ՊՈԼԻՍ, 3|15 ՕԳՈՍՏՈՍ· 1891

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳՈՐԾԵՐ

Վաղարշապատէ կը գրեն մեզ Յուլիս 14/26 թուով·

«Տփղիսի կառավարչապետը գրում է Տեղակալ Սրբազանին թէ մայիս ամսոյ Աբբոթ ամսագրի համարում Կաթողիկոսի ուղղագրական կենսագրութիւնից այնպէս երեւում է իբր թէ նա վախճանել է նախարարի դրութեան ազդեցութեան տակ· միւս անգամ այսպիսի դէպքեր տեղի չունենալու համար հարկաւոր է գրքոյկս ետ դրուն ստանձնէք, իսկ եթէ չէք յանձն առնել, այն ժամանակ Աբբոթը պէտք է ենթարկուի ընդհանուր գրաքննութեան·

«Այս գրութիւնը Տեղակալը բերում է, ի լուր սինոդական անդամց կարդում է· Սինոդն իսկոյն օրագրութիւն է կայացնում եւ գրաքննութիւն յանձնում է իրան, և խոստանում է նա այդ գրութեան հերքումը գրել, և Սինոդականք չնորհակալութիւն են յայտնում իւրեան այդ մասին· Բայց հետեւեալ օրը յանձնում է Սինոդին իւր պատասխանն և կառավարչապետի գրութեան պատճէնը· կարդացվում է, որ ո՛չ թէ հերքումն է գրել, այլ ընդհակառակն հաստատել է նոցա ասածը գրելով «Ես գրաքննութիւնը յանձն առի Ձեր գրութեան համաձայն որպէս զի այդպիսի անտեղութիւնք չպատահին այսուհետև»· Այս մասին Սինոդականք չատ են նեղանում, ասելով կարող է պատահել որ Աբբոթը դադարեցնեն· Բանից երեւում է որ հերքման գիրը Նահապետ աբեղայի գրել է տուել և կոչել է տուել իւր մօտ գաւառապետ Խանդաղեանցին և Արիստակէս եպիսկոպոսին· Նոցա խորհուրդ է հարցուցել այդ գիրն ուղարկելու մասին, բայց նոքա խորհուրդ չեն տուել այդպիսի պաշտպանութիւն ցոյց տալ Աբբոթի մասին, ասելով թէ կառավարութիւնը Ձեր վրայ համարձունք ունէ որ Ձեզ է գրում, ուստի և հարկաւոր չէ Ձեր կողմից գիմադարձութիւն անել· Որոշում են գրել որ «Ցանկն է ասեմ էրեանցիներն համայն կառավարպետի էրեանցիներն, որպէս զի անարիւթ անպէտներին ղպասին»·

«Այս մասին Սինոդը չուզենալով լսել և ցոյց տալ թէ իրանց ակնարկութիւնքն իրաւացի չեն, օրինաւոր մի պատասխան գրեցին, հերքելով այն կարծիքն որ ունեցել են թէ՝ իբր կամեցել են Սինոդականք ցոյց տալ թէ Կաթողիկոսը վախճանել է նախարարի դրութեան ազդեցութեան տակ, այլ թէ Սինոդականք կամեցել են ժողովուրդն անդորրացնել զանազան օտարոտի խօսակցութեանց հաւատ չընծայելու· իսկ Ձեր ակնարկած այն տողերը թէ վերջին ժամանակներս մի վիչտ նորան մայում էր՝ երբէք այդ բանին չի վերաբերում, ուստի խընդրում ենք որ այդպիսի կարծիքներէ ազատ համարէք Միաբանութիւնն»· Այս է մօտաւորապէս բովանդակութիւնը·

* * *

«Սորանից յետոյ, Տփղիսի կառավարչապետից դարձեալ մի գրութիւն եկաւ Տեղակալի անունով, յետ վերադարձնում է Կաթողիկոսի այն գրութիւնն որ առանց ստորագրութեան էր մնացել, և նոյն գրութեամբ յանդիմանութիւն են անում Նորին Վեհափառութեան քարտուղար Սահակ վարդապետին և զարմանք է յայտնում նախարարն Սինոդական անդամց որ անստորագիր գիրն ուղարկում են իրան, աւելացնելով որ իրանց յայտնի է Կաթողիկոսի գաղափարներն որ իբր նորա միաքը չէ այս գրութիւնն, որ և յետ է դարձուցանում·

«Տեղակալը բերում է այդ գրութիւնն, և կարդում է, և Սինոդի մէջ ի ներկայութեան անդամց, և նոյն Սահակ վարդապետի կարդալ է տալիս· Սահակ վարդապետը պատասխանում է որ ես պատրաստ եմ իմ բացատրութիւնը տալ, և ինձ չեմ համարում արժանի յանդիմանութեան, և խնդրում է Տեղակալ Սրբազանից որ իւր բացատրութիւնն հասուցանէ ի գիտութիւն նախարարին· Սորանից յետոյ Տեղակալ Սրբազանը պահանջում է Սինոդի անդամներից որ ստորագրեն նոյն թղթի վրայ թէ լսեցինք· Սինոդականք պատասխանում են որ իրենք չեն ուրանալու որ լսեցին· Միայն խնդրում են որ այդ գրութեան պատճէնը չնորհէ Սինոդին, որպէս զի սա գրէ ինչ հարկաւորն է· Տեղակալը խոստացաւ տալ, բայց չտուեց· Սինոդը կրկին գրաւոր պահանջից, բայց դարձեալ չտուեց Տեղակալը· Ուստի և միայն գրութեան բովանդակութիւնն ի մտի ունենալով, Սինոդը գրեց պատասխան առ գլխաւոր կառավարչապետն· Իսկ Սահակ վարդապետը մէկը Տեղակալին, մէկը Սինոդին և մէկը կառավարչապետին ուղարկեց իւր բողոքը·

* * *

«Այժմ Տփղիսի լրագիրները գրում են թէ յանձնաժողով է կարգուած Ս· Պետերբուրգում որ մշակում են նոր Պալաժենիա, ուր կաթուղիկոսի յարաբերութիւնք պէտք է որոշուին կառավարութեան հետ· Թէ ի՞նչ կը լինի, կը լսեմ թէ Սինոդականք և միաբանք ամենեւին անյոյս են, և ոչինչ լաւ բան չեն սպասում· Սակայն պէտք է գիտենալ որ դեռ անցեալ տարի աշնանը գրեցին լրագրերն այս հարցի մասին, և երբ Վեհ· Կաթողիկոսն իմացաւ թէ այսպիսի մի խնդիր է յարուցուած, անմիջապէս գրեց նախարարին որ «Լսուում է թէ այդպիսի մտադրութիւն կայ նոր Պալաժենիա սահմանելու· խնդրում եմ որ առանց ինձ լսից տալու նորանոր փոփոխութիւնք չմտցուին նորա մէջ, որպէս զի ժամանակին խօսակցութեան դուռ չբացուի»·

«Մօտաւորապէս այս էր Կաթողիկոսի գրածի իմաստն· այն ժամանակից այդ հարցը լռութեան էր տուած· Ինչպէս երեւում է, այժմ յարմար առիթ են դտել արծարծելու այդ խնդիրն այսպիսի անիշխանութեան ժամանակ, և երկիւղ ենք անում թէ չլինի որ այդպիսի կանոններն Տեղակալ Սրբազանի միջոցաւ ընդունելտան· որովհետեւ այժմ նորա հետ են սկսած անձնական թղթակցութիւն անել·

«Ինչպէս լսում ենք, Տեղակալ Սրբազանից պահանջել են վանքերի ցուցակ, ուր կառավարութիւնից աքսորեալ քահանայք պէտք է ուղարկուին· Նախապէս այդ ցուցակը կառավարչապետը պահանջեց Սինոդից, և սա մերժեց, ասելով որ Վեհ· Կաթողիկոսի իշխանութիւնն պակն են վնասելը, մանաւանդ այդ մասին արդէն Կաթողիկոսի ընդհանուր ոնթեցել է Նախարարի հետ, Սինոդը չէ կարող դիջանել այդ խորհրդոմ, և չէ կարող ցոյցակ յանձնել·

«Իսկ այժմ իրաց նպատակն յառաջացնելու համար դիմել են Տեղակալին, և սա ասում են որ ուղարկած պէտք է լինի պահանջուած ցուցակը·

«Ցաւոյդ թղթատարներով յանձնել եմ ձեզ հասցնելու այս նամակիս մէջ յիշուած պաշտօնագրերի պատճէնները»·

ԷՋ ՄԸ

ՀԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ՀԱԿԻՐՃ ՊԱՏԱՄԽԱՆ ՄԸ

Նիկիոյ ժողովոյն մէջ (325)՝ յորում դատապարտեցաւ Արիոս և իւր աղանդն, քրիստոնէական եկեղեցւոյ դաւանութեան Թուղթը խմբագրուեցաւ՝ այսինքն է Հաւատքն, որ ըստ մասանց ինչ տարբեր է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանգանակէն՝ ո՛չ ըստ ուղղափառ վարդապետութեան անշուշտ, այլ զի մերն աւելի կատարեալ է այլ եւ այլ աղանդոց նկատմամբ զգուշացուցիչ ակնարկութիւններ պարունակելով յինքեան·

Այս պարագայն կարծել տուած է ումանց թէ՝ Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ Դպրապագ մոլորութեանց առաջքն առնլոյ նախատեսութեամբ՝ Նիկիոյ հանգանակէն ալ յառաջ կարգեալ դասանէիր մը պատրաստած լինի արդէն·

Այս կածիք բանաւոր չէ·—Նիկիոյ ժողովն՝ Եւսեբիոս Կեսարացւոյն մատուցած մի բանաձեւին վրայ՝ զոր կրնանք կոչել Հանգանակ Կեսարացւոյ, խմբագրեց զնիկիականն ինչ ինչ փոփոխմամբք· զորօրինակ, «Բանն Աստուծոյ, կենդանի է կենաց, ազդրանկին յամենայն արարածոց» բացատրութիւններն փոխանակելով «Ծնեալ ի Հօրէ՝ այսինքն է բնութենէ Հօր, Աստուծոյ ճշմարտի յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնեալ եւ ոչ արարած» ճշգրիտ բացատրութեամբք· Իսկ յետ ժամանակաց՝ այսինքն յամին 381 Կոստանդնուպոլսոյ ժողովոյն մէջ Մակեդոնի հոգեմարտ աղանդն պատճառաւ հարկեցան Հայք եկեղեցւոյի հանգանակն Նիկիոյ յորում նախապէս գրուած էր միայն «Հաւատամք և ի Ս· Հոգին»՝ յաւելով բացատրութիւն ինչ դյաւետենականութենէն և զփառակայութենէ Հոգւոյն· ընդ նմին կցորդելով նաեւ զհետեւեալն· «Հաւատամք ի մի սուրբ կաթողիկէ և առաքելական եկեղեցի, խոստովանիմք զմի մկրտութիւն ի թողութիւն մեղաց· Ակն ունիմք յարութեան մեռելոց և կենաց հանդերձեալ յաւիտենին», որ գրէթէ բառ առ բառ համաձայն է մեր հանգանակի·

Ցայսմ ամենայնէ յայտ յանդիման կ'երեւի ահա թէ ի՛նչ կերպափոխութենէ անցաւ Նիկիական հանգանակն· Իրողութիւնք կատարելապէս պատմական են եւ անկեղարծ, և չիք երկրայել թէ դաւանաբանական այդ յաւելուածներն արգասիք եղան պահանջմանց ժամանակին, և չկարէր իսկ այլազգ լինել· Իսկ արդ ումանց վարկածն թէ այդ ամենայն առանց միևնոյն պատճառաց ներգործութեան ծնունդ գտած լինին ի միտս Լուսաւորչին, արդարեւ անբացատրելի իմն է մեզ կաս· Զընդդէմն առանց ապացուցութեան հաստատողք՝ մեզ կը թուի թէ աւելի կարճ ճանապարհ մ'ընտրած կը լինին եթէ պատ ի պատ խօսքերն ի բաց թողով՝ համարձակապէս փութան յայտարարել թէ տիեզերական երկու մեծ ժողովներն Ս· Գրիգորի ձեռամբ յօրինուած հանգանակէն օգտեցան ուղղակի· վասն զի կամ Հայոց հանգանակն Նիկիականին ծառայեց իբրեւ նախատիպ եւ կա՛մ Նիկիականն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հանգանակին (բաց ի բացատրութեանց ինչ)· Սոցանէ ո՞րն է բանաւոր՝ մանաւանդ թէ իրականն և պատմականն· յայտ է թէ վերջինն, զի ոչ ապաքէն նոյն իսկ ազգային աւանդութիւնն «Իսկ մեր խոստովանութեան» յաւելուածը միայն կ'ընծայէ Ս· Գրիգորի ի վերայ Նիկիական հանգանակին·

Այս իսկ է իրաց վիճակն· սակայն կ'առարկուի մեզ թէ՝ Ս· Գրիգոր որովհետեւ գիտակ էր յառաջ քան զնիկիական ժողովն յուզուած մոլորամիտ գաղափարաց, կարող էր նախատեսած լինել զամենայն եւ այլն· Այսպիսի ինչ կ'սպասուէր մանաւանդ Հռովմէական կայսերութեան մէջ գտնուող Եկեղեցեաց բազմաթիւ Հայրերէն՝ որոց ապաց առիւծ ամէն վայրկեան Եկեղեցւոյն հաւատքն կործանելու սպառնացողմտանգներ ի վեր կ'երեւէին· բայց նոքա ինչպէս բացայայտ կ'երեւի, վասու եւս անհետացած կամ տկարացած եւ կամ ընդհանուր Եկեղեցւոյ փարախէն դուրս գոյութիւն ունեցող գնոստիկեան կամ փիլիսոփայական բարբանջմանց դէմ անդուլ անգադար ի բան եւ ի գիր մաքառելով հանդերձ՝ կը զգուշանային զանգանակն հերքում մը դարձնելէ այլանդակ եւ անիմաստ կարծիքներու· միայն թէ՝ երբ եկեղեցական հեղինակութենէ մը կը հանէր վտանգ՝ որ կրնար նոյն իսկ հաւատացեալոց մէջ գայթակղութիւն սփռել եւ ճարակիլ, մանաւանդ թէ մասն այնպէս խնդրոյ՝ որ վերջնական բանալեաւ մը չէին յանձնած, կը փութային ի չինութիւն մտաց եւ ի հաստատութիւն հաւատոյ յաւելուլ ի հանգանակն որ ինչ անհրաժեշտն էր ամենեւիմբ եւ համաձայն ուղղափառ վարդապետութեան, ինչպէս տեսանք արդէն·

Այս տեսութեամբ՝ Լուսաւորիչն մեր ոչ իւիք պիտի հարկէր տպառնի մոլորութեան նախատեսող լինելու բացառութիւնն կազել յանձին՝ յանցեալն կոյս դառնալով, մանաւանդ զի բարերաղդարար քրիստոնեայ Հայութեան մթնոլորտէն դուրս էին այն աղանդաւոր մտածութիւնք՝ որոց դէմ յետոյ ապա զգուշութեամբ զինուեցան արժանաւոր յաւելուածով Սրբոյն, հեռագնեռ պարզ թեր հանելով նոր ոչնչանալ [illegible]·

Մեզ գիտել կը տարուի նաեւ թէ Ս· Գրիգոր ուղղակի Որոգինեան դպրոցի աշակերտած լինելով՝ ըստ ամենայնի կարող էր յայտորել յայտնիպիսի ինչ որ կ'ենթադրուի իւր նկատմամբ· Կը փութանք խոստովանիլ թէ մեր հոգւոյ լուսաւորութեան առիթ եղող այդ նուիրական անձնաւորութիւնն ամէն դարերու ստուգաբանական վարդապետութիւններէ բարձր է մեզ համար· բայց իւր գրական հմտութեան մասին խօսիլ մեր խնդրէն դուրս է· Սակայն մեք եւս մեր կողմանէ կարկ կը համարինք գիտել տալ թէ Մեծ Խոստովանողն՝ որ ի Կեսարիա Կապադովկացւոց սնաւ եւ ուսաւ՝ Որոգինեան դպրոցի աշակերտ չէ՛ եղած եւ չէ՛ կրնար լինել· վասն զի Որոգինէս ո՛չ թէ ի Կեսարիա Կապադովկացւոց այլ ի Կեսարիա Պաղեստինացւոց հաստատած էր իւր դպրոցն, որ սակայն Աղեքսանդրիոյ դպրոցին ստուերած չկրցաւ բերել՝ ինչպէս կը կարծուի· Զիարդ և է· մեզ կը թուի թէ Որոգինէսի ի պատճառս հաւանանաց միանգամ երթն ի Կեսարիա Կապադովկացւոց առ Փիրմիլիանոս եպիսկոպոսն՝ որ աշակերտեաւ նմա՝ չնոթեր թեան տեղի տուած է մեծահմտաւ եկեղեցականի մը մտաց մէջ, մինչդեռ յայտնի է ի պատմութենէ թէ նոյն իսկ Փիրմիլիանոս ի Հրէաստան եւ կած է ուսանելու համար յԻրոգինեայ· իսկ սա առ ժամանակ մի ապաստանելով ի Կեսարիա Կապադովկացւոց՝ յանձնարարած է անդ, պարապելով ի գրաւոր վաստակս, եւ ապա վերստին դառնալով ի Կեսարիա Պաղեստինացւոց չարուկած է իւր ընդհանուր պաշտօնը·

Արդ եթէ «այս կամ այն դարու մէջ պարսնած դէպն» (պէտք էր ըսել բանալեալ դարձ) անցեալ դարուց մէկուն մէջ փոխադրելն բնականցան հակասութիւն է», ինքերդոյն կը թողուք ի միտ առնուլ որ՝ Լիդրպոպոլիթանի՝ արդեօք թէ եղելութեան խնդրոյ սնալ մը գործուած կը լինի, եթէ ոչ եւ է հաստատութիւն կամ կամ անձ մէկ աշխարհէն միւս աշխարհ փոխադրելով՝ ըստ կամս հետեւութիւններ հանել ոք ի հաստատութիւն ենթադրութեան մը՝ որ ինքնին երաշխաւորեալ չէ անաչառ քննութեան մը հանդէպ·

ԵՂԻՇԷ Վ· ԴՈՒՐԵԱՆ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(Թիֆլիզի լրագրէն քաղուած)

Բաքուէից մեզ գրում են·—«Պետերբուրգից, յուլիս 14 ին, կարգադրութիւն եկաւ, որ արտասահմանից ստացվող տպատակի համար վերցվող պուդին 6 կոպէկ մաքսի պահանջելը յետաձգվի մինչև յունվարի 1-ը եկող 1892 թ·ին· Այնուհետեւ միայն պիտի գործադրվի մաքսային այդ նոր օրէնքը

—Թիֆլիսում հիմնվել է նորերումս չըվեդական լուցկիների գործարան· Հիմնողն է Մ· Գ· Կարլ և ընկերութիւն· Պէտք է խոստովանվել, որ առ այժմ լուցկիները վատ չեն և թանգ էլ չեն ծախվում·

—Փիբ գիւղից (Գանձ· գաւ·) «Մեր գիւղից 12 վերստ հեռու, Շամքոր գետի ափին գտնուում է Զարիբայ հռչակաւոր մենաստանը, որ մի ժամանակ 200-ից աւելի միաբան ունէր, իսկ այժմ միայն մի վանական ունի երկու ծառայի հետ· Մենաստանն ունի մօտ հարիւր հազար դեսեատին հող՝ ընդարձակ արօտատեղիներով, կուսական անտառներով ու ընտիր վարելահողերով, որ վերջին մի քանի տարիներս վեճի տակ էր պետական գանձարանի հետ· Յուլիս 1-ին նշանակուած էր վերջնական քննութիւն հողերի մասին· Վկաների մեծագոյն մասը Թուրքեր էին, որոնք վանքի օգտին ցուցում արին· Հետեւանքի մասին կը գրենք·

—Ծաղկաձորից· «Նոր-Բայազիտու գաւառապետի օգնական պրուչիկ Փարսոնենը մի քանի կազակներով և տեղի ձիաւորներով երկար որոնելուց յետոյ յուլիսի 12 ին պատահում է «Լուչ Թափալար» կոչուած տեղում աւազակների խմբին, որի աւազակապետը Նոր Բայազիտու պահեստի զօրքից փախած զինուորներից է, Սաֆոյեան ազգանունով· Կռուի մէջ, որ տեւում է ամբողջ վեց ժամ, աւազակապետ Սաֆոյեանը մահացու վէրք է ստանում, իսկ նրա ընկերներից երկուսին Խաչօ Մանուկեանին ու զարբազցի Կարապետին կալանաւորում են առանց վիրաւորելու·

«Այս օրերս սատրիկ խոշոր կարկուտ եկաւ· Մինչեւ անգամ ծերունի մարդիկ չեն յիշում այսպիսի կարկուտ· Մեծ մասամբ վնասել են էջմիածնի գաւառի հետեւեալ գիւղերը· Ազաւնատուն, Ղըզնաուղ, Ազիզալա, Բիբրական, Սարդարաբատ, Մըլա Բեհաբատ, Քեարմարա, Գեչրլու, Թարագիրի և Ղուրդուզուլի· Այդ տասը գիւղերին կարկուտից վնաս է հասել մօտ 46 000 ռուբլի·

* * *

Պիատիգորսկից·—Յուլիս 15-ին Պիատիգորսկ քաղաքը հանդէս կատարեց ռուս բանաստեղծ Լերմոնտովի մահուան յիսնամեայ յիշատակին· Պիատիգորսկը պարծենում է, որ բանաստեղծն ապրել է իւր մէջ և մենամարտութեամբ մեռել է իւր շրջակայքում· մահարձան է կանգնել նրան քաղաքի կեդրոնում ռուս տաճարի մօտ և կանգնած ու նստած տեղերը որոշել է, մանաւանդ այրը, ուր յանախակի առանձնացած բանաստեղծը գրելիս է եղել իւր ստանաւորները· Այդ այրի մէջ մի մանաւոր ոք չուզուեցաւ տախտակ է կանգնած, որի վրայ արձանագրուած է ռուս բանաստեղծի չարաբաղդ մահը· 15-ին ռուսաց տաճարում պատարագ ու հոգեհանգիստ կատարուեց յետոյ, ժողովուրդը գիմեց արձանի մօտ (առանց քահանաների), որի վրայ քաղաքի, հանքային ջրերի և ինչ-որ մասնաւոր մարդկանցից պսակներ էին դրուած թարմ ոստերից և ծաղիկներից հիւսած· Մահարձանի պատուանդանի մօտ եղան ճառախօսութիւններ 3 հատ· Առհասարակ հանդէսի մէջ սառնութիւն ու պաշտօնականութիւն էր տիրում· Այդ տեղից քաղաքացիները ժողովուրդին հրաւիրեց Նիկոլայեան ծաղկոցը, ուր վիճակաւոր էր սարքած յոգնուած քաղաքային օր· դպրոցի· Երեկոյեան էլ կոնցերտ կար, էլի նոյն նպատակով· Կոնցերտին մասնակցում էր և հայ երգիչ Ամիրջանեանցը· (Նոր Դար·)

—)(19)(—

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆՁԱՌԻԹԵԱՆՑ ՏՈՒՆԸ

—Ի՞նչ պատիժ տամ սա անպիտանին·

Այս բառն այնքան ակներեւ էր որ Քրիքէ սկսաւ լալ·

—Ցանցանքն իմս չէ, Պերլոտ, կը կրկնէր·

Բայց անոր գութը չարժել փորձելն անօգուտ էր· Ոչ ոք կրնար պարծենալ թէ երբէք չարժած ըլլայ Պերլոտի սիրտը·

—Ոտքի ելի՛ր, ըսաւ·

Քրիքէ հնազանդեցաւ·

Պերլոտ բազուկներովը վերցուց զայն և անկողնոյն վրայ նետեց, և իր գինովութեան մէջ, բառերը ծամծմելով կը կրկնէր,

—Քու քսանը վեց Ֆրանքներդ քիթէդ պիտի բերեմ· քանի որ ցերեկներն ալ չես աշխատիր, չպիտի թողում որ գիշերներն հանգստանաս·

Զուաններով անկողնոյն ոտքին կապեց զայն· Քրիքէ, սարսափէն կիսամեռ, չէր համարձակեր ձայն հանել· Գիտէր թէ, ձայն հանելով աւելի պիտի սաստկացնէր անոր վայրագութիւնը· Անթարթի մէջ անկողնոյն կապուեցաւ ոտքի վրայ, այնպէս որ անկարելի էր իրեն պառկիլ, նըստիլ և քայլ մը յառաջել·

—Դիշերն հոս պիտի անցունես, ըսաւ Պերլոտ, վայրագ ծիծաղով մը· Ես քեզի կը սորվեցնեմ վաստակ քեզի պահելը·

Պառաւը զգեստներով անկողնին վրայ նետուելով գրեթէ իսկոյն խորթալ սկսաւ· Մոմը շարունակ կը վառէր, լուսաւորելով սենեակը· Շարլօ, աչուքները բաց, չէր չարժեր·

Ի սկզբան, Քրիքէ դիմացաւ տանջանքին· Հպարտ էր և քաջասիրտ· Բայց չատ չանցած յոգնութիւնը յաղթելով տղան քնանալ փորձեց· Բայց ի՞նչպէս· Աչուքները կը գոցուէին· Կեանքի գիտակցութիւնը կը կորսնցուցնէր· Այն ատեն, որովհետեւ կանգնած տեղը կը դէր, իր բազկաց, սրունգներուն, մէջքին չուրջը սեղմուած չուանները կը բռնէին զինքն եւ կ'արթնցէին· Կը կանգնէր, սարսափահար, չգիտնալով թէ ինչ անցած դարձած էր, յետոյ կը հասկնար·

—Ա՛լ չեմ դիմանար, ըսաւ լալով·

Քանի մը վայրկեան ետք, նոյն տանջանքն երբ քունը գար, նոյն ցնցումը, նոյն ընդոստ զարթնումը· Նողկալի տանջանք մը է քունն այսպէս անկարելութեան մատնելը·

Պերլոտ միշտ կը խորթար·

Ցանկարծ Շարլօ դուրս կը սահի քուրջերէն· Վերջապէս քիչ մը տաքցած է· Այտերը նուազ բոցավառ են· Ա՛լ չի դողդղար, մինչեւ սեղան մը կը սողայ, դանակ մը կառնէ եւ դէպ ի Քրիքէ կերթայ· Պիտի կարէ չուանները և կաղը պիտի քնանայ· Անշուշտ, Պերլոտ յաջորդ օրը չպիտի նշմարէ եղածը·

Արդէն սկսած է սղոցել ոտքերը կցող կապերն, երբ յանկարծ Պերլոտ վար կը ծռի·

—Ա՛հ, ա՛հ, կ'ըսէ դժնդակ ծիծաղով մը· Ասա՞նկ կը հնազանդիք ինծի·

Անկողնէն վար կը գլորի Շարլոյի վերայ, որ ճիչ մը իսկ չարձակեր· Բնազդաբար, դանակը անկողնին տակ նետած է· Եւ չատ աղէկ ըրած է, որովհետեւ սոսկալի կինն, եթէ անոր ձեռքին մէջ գտնէր դանակը, գուցէ սպաներ տղան· Երկաթի պէս կարծր բռունցքները գոցած կը զարնէր անոր· Վերին շուրթը կը ճեղքէ··· ճակատը կը վիրաւորէ··· աչուքները կուռեցնէ··· և վերջին սոսկալի հարուածը կուտայ գանկին·

Եւ չարունակ զարնելէն պարտասած, Պերլոտ կը քնանայ Շարլոյի մօտ, որ նը ւաղած ու արիւնլուայ է··· Նոյն իսկ Քրիքէի ոտքերուն տակ, որուն ակռայներն իրար կը զարնուին սոսկումէն, և աչուքները կը փայլին վայրենի և անզօր ցասմամբ·

Պերլոտ կը քնանայ այսպէս մինչեւ առաւօտ· Ժամը վեցին ատենները կ'արթննայ· Շարլօ, նստած, զայն կը դիտէ· Քրիքէ, կապարագոյն, խոնջէնքէն մեռածի պէս է· Շնչասպառ է· Թուլ խորդինն մը դուրս կ'ելնէ կուրծքէն· Աչուքներն արիւնով լեցուած են·

Պերլոտ ուսերը կը թոթուէ և կապերը կը քակէ·

—Այս իրիկուն ալ ասանկ պիտի ըլլաս եթէ հարիւր սու չի բերես, կ'ըսէ··· հասկցա՞ր·

—Հասկցայ, պառաւ, կը մրմռայ կաղը խուլ ձայնով·

Եւ, երբ վերջին չուանը կը քակուի, Շարլոյին մօտ կը գլորի ուժասպառ·

Պերլոտ դուրս կ'ելնէ առանց ետին դառնալու, առանց այլեւս անոնցմով զբաղելու· Բայց դուռը դուրսէն կը կղպէ և բանալին գոգնոցին գրպանը կը նետէ· Քառորդէ մը պիտի դառնայ, կազդուրուելու համար գինետունէն օդի խմելէն ետքը·

Քրիքէ, կռնակին վրայ պառկած, առանց շարժելու, կ'ըսէ տկար ձայնով·

—Մտիկ ըրէ, Շարլօ, չափը անցաւ, ես ալ չեմ դիմանար·

Շարլօ ջուր գտնելով դէմքը ծածկող արիւնը կը լուայ·

—Մօտս եկո՛ւ, Շարլօ, որպէս զի չատ բարձր չի խօսիմ·

Շարլօ կը մօտենայ և ծնկան վրայ կուգայ·

—Բա՞ն մը կ'ուզես·

—Ասկից մեկնիլ կ'ուզեմ··· պառաւը երկուքս ալ պիտի սպանէ եթէ հոս մընանք··· կը յօժարի՞ս ետեւէս գալ···

—Այո՛, այո, հիմա չատ կը վախնամ անկէ, կ'ըսէ ցզտիկը·

—Կրցածնուս չափ պիտի ապրինք··· երբէք չպիտի բաժնուինք իրարմէ, Շարլօ, միասին պիտի մուրանք··· գէթ ա՛լ մէկը չպիտի վնասէ մեզի·

—Այո՛, այո, Քրիքէ, մեկնելու է·

—Ուրեմն անմիջապէս, որովհետեւ մուրացկանները հիմա քեզ առնելու կուգան· Ես ալ պէտք է որ առնեմ քայմս· Այս գիշեր պիտի մեռցուին զիս եթէ ուզած ստակը չբերեմ· Անմիջապէս, Շարլօ, անմիջապէս·

—Շատ աղէկ, Քրիքէ, կ'ըսէ տղան հլու կերպով·

Քրիքէ դժուարաւ ոտքի կ'ելնէ·

Այս փախուստին գաղափարը, խոյս տալու յոյսը, Պէրլոթի անթութիւններէն միանգամ ընդ միշտ ազատելու տենչն ուժ կուտան իրենց·

Վերջապէս կաղը յատին կը կանգնի·

—Աճապարենք,

—Դուռը գո՞ց է·

—Անցեալ անգամ տիկին Ժիւլիէթի դուռը բացինք, այս ալ պիտի բանանք· Տէ՛ս, ահաւասիկ լծակ մը·

Կը միացնեն իրենց ճիգերը· Եւ Պերլոտէն ունեցած սոսկումը կը կրկնապատկէ իրենց կորովը· Եւ դուռը կը խախտի, կը ճարճատէ, կը բացուի··· ազա՛տ են·

Ականջ կը դնեն·

Տունը լեցուած է ձայնով, աղմուկով, կռիւներով·

Պերլոտ հոն չէ·

Հիմա բակին մէջն են··· Ահարեկած շուրջերնին կը նային·

Բայց Պերլոտ հոն ալ չէ·

Կամաց մը դուրս կ'ելնեն· Կարելի եղածին չափ յոյժ դանդաղ կերպիւ կը քալեն գլուխնք նշմարող մարդոց կասկածը չարթնցնելու համար·

Եւ ուսապիկ հիմա փողոցն են···

Առջի օրուան անձրեւը գիշերը դադրած է· Հով ալ չիկայ· Արեգակը պայծառափայլ ծագած է ջինջ երկնքի մէջ որ գարնան չքեղ օր մը կը խոստանայ·

—Հիմա, կ'ըսէ Քրիքէ, փախչի՛նք·

Եւ ճամբայ կ'ելնեն, պզտիկն և կաղը, իրարու ձեռքէ բռնած, զիրար չի կորսնցնելու համար, և կրցածնուն չափ շուտ վազելով·

Զ

Ընդ երկար կը վազեն առանց կենալու, որպէս զի կարելի եղածին չափ անջըրպետ մնայ իրենց և Պերլոտի միջեւ·

Ննչասպառ կանգ կառնեն Սէն-Միշէլի կամուրջին մօտ·

Հոն, պառաւ մը տաք կաթ և սուրճ կը ծախէ, գաւաթն երկու սուի·

Եւ տղայք ակնարկ մը ուղղելով իրարու՝ կը հասկանան զիրար· Իւրաքանչիւրն երկու սու կը հանէ իր ցնցոտիին մէկ անկիւնէն· Պառաւը կաթնախառն սուրճ կը լեցնէ, զոր անպագորէն կը լափեն·

Ցետոյ կանգնին կամուրջէն, քարափներուն երկայնութեամբը կ'երթան դէպ ի Բոն-Նէօֆ և կուղղուին դէպ ի վաճառանոցները·

Ա՛լ թափառաշրջիկ եղած են·

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՇԽ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՉԱՆԳԱԿԱՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՎԻՃԱԿԸ

ՏԵՐԼԻՆ, 11 ՕԳՈՍ. ԴԵ.

Կայսրն որոշած լինելով չմեկնիլ Հունկարիէն, և իւր մտադրեալ ուղեւորութիւնք փոփոխուած լինելով, վհեհապետին հիւանդութեան ծանրանալուն զրոյցներ սկսան շրջաբերիլ։ Կը պահանջուի որ պաշտօնական Ռայխսանցլերը վաւերական դեկոյց մը հրատարակէ այս դէպքին և հետեւանաց վրայ։ Քիլի ժողովուրդն, որ վարժուած էր Կայսեր ամէն դալըստեան և մեկնման առթիւ չքեղ արարողութեանց կատարման, ցաւօք տեսաւ որ Հունկարիան որոշեալ ժամանակէն երկու ժամ յառաջ նաւահանգիստ մըտաւ, և կայսերական դրօշը չողջունեց Քիլի ամրութիւնները։ Խիստ հրամաններ տրուեցան որ մակոյկներ 200 մեդրէ աւելի չմօտենան Հունկարիոյի։ Ոստիկանութեան շրջեմակոյկները կը հսկեն այս հրամանաց գործադրման։ Կայսրուհին Հունկարիան շրջենաւը մտնելուն վրայ, կայսեր հետեւորդք դուրս հանուեցան, և քաղաքին մէջ կը բնակին։ Ոչ ոք մտաւ ի Հունկարիա, ի բաց առեալ կայսեր եղբայրը, Քնոր ծովակալը, Պ. Քափրիվի, մի քանի բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, բժիշկն և վիրաբոյժը։ Մունկի յոգուածին այս կերպ խզմանց անպատեհութիւնն այն է որ ցորչափ չէ կպչած բոլորովին, ծունկն հիւանդին ամէն մէկ շարժման՝ տեղափոխութեան վտանգ կը սպառնայ։ Կը կարծուի թէ բուժումը քանի մը շաբաթներ պիտի տեւէ։

—Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ. «Կայսեր վերքն է լիսեռնի (տիզ ֆոթաղը) տեղափոխում մը։ Դաճէ առաջին կապին տեղ ուրիշ աւելի զօրաւոր կապ մը դրուեցաւ որ ծունկն իւր բնական դիրքէ մէջ կը պահէ։ Կայսրը պարտի նստած մնալ, ոտքն երկնցուցած։ Կը խնամուի ի ձեռն Տքթ. Լէօթոլտի և Պերկմանի։ Հիւանդութեան ծանրացումէն չի վախցուիր, բայց բուժումն երկար կը տեւէ։»

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԳԱՒՈՐ

Կ'ըսուի թէ Սերպիոյ պատանի թագաւորը Փարիզ այցելէ յետոյ Կ. Պոլիս եւս պիտի գայ։

ԳԵՐՄԱՆ ՍՊԱՅԻՊ ՕՐԻՏԱԼԻԱ

Այս պահուս հինգ գերման սպայք կը պաշտօնավարեն Իտալիոյ մէջ, որոց մին իտալեան սպայակոյտին հետ ներկայ կը գտնուի Ալպեան լիրանց վրայ կատարուող ռազմավարժութիւնքն։ Ամենայն ինչ ինչ առաւելութիւնք պիտի ընծայուին Օս. Դանձուն, և պիտի դիւրացուի հանրային պարտուց ընդհանուր վարչութիւնը։ Գործողութեան մանրամասնութիւնք ծանօթ չեն դեռ։ Եթէ Ֆրանսայի նշանաւոր եվրագէտը նպաստաւոր կարծիք մը յայտնէ, իրեն պիտի յանձնուի եղեր այս գործողութիւնն եւրոպական հրապարակաց վրայ կատարելու պաշտօնը։

ԾՆԳԻՊՏՈՍ

Խտիվն այս երկուշաբթի կատարեց պաշտօնական բացումը Ցամանհուրէ ի Ռահմանիէ շինուած երկաթուղւոյն, որ մին է այն երեք կարճ գծերէ որոց շինութիւնը վերջերս աւարտեցին գերման ձեռնարկուք։ Աշնան պիտի սկսուի եգիպտական երկաթուղեաց գիծն աւելի երկարելու։ Եգիպտական կառավարութիւնը 20 կամ աւելի տարուոյ միջոցին տարեւորութիւն մը վճարելու դաղափարը կ'ընդունի յօդուտ շինութեան երկաթուղեաց, և թէպէտ այլապէ երկար պայմանաժամ մը չահաւոր չէ իրեն, բայց այս կերպիւ տարեկան եվմտացոյցն առանց խանդարելու կրնայ շինել տալ բոլոր այն գծեր որոց մեծ պէտք ունի Եգիպտոս։

ՄԶԵԹԻ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Վիեննայի մէջ մզկիթ մը կը կառուցուի Պոսնացի և Հերսէքցի մահմետական զօրաց համար, երբ առժամապէս Վիեննա դառնուին, ռազմափորձերու առթիւ։ Աւստրիոյ Տէրութեան մէջ այս կարգի առաջին շինուածը պիտի լինի այս մզկիթ։

ԴԷՊԵՐՆ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Օրուան խնդիրն ի կալկաթա հնդկերէն Պանկապէ շարաթաթերթին դէմ անգլեհնդիկ կառավարութեան կողմէ բացուած դատն է։ Այդ թերթ մեծ ազդեցութիւն ունի հնդիկ ժողովրդեան մէջ, և 20,000 օրինակ կը տպագրուի։ Երբ անգլեհնդիկ կառավարութիւնը, շատ մը ուսեալ Հնդկաց համամտութեամբ, օրէնք մը կը հաստատէր որով ամուսնութեան օրինական նուազագոյն տարիքն աղջկանց համար 10էն 12 բարձրացուեցաւ, այս թերթի «Անգլիացիք մեր կրօնին կը դպչին կոր» ըսելով, հականգլիական կարգ մը յօդուածներ գրեց, ածան ժողովրդականութիւն շահելու յուսով։ Ի իրաց խորը չթափանցող ռամիկ անտրամաբան միտքը շատ անգամ կը հրապուրուի հարեւանցի քննադատութիւններէ և կ'ախորժի։ Ամէն երկրի մէջ պակաս չեն խմբագիրներ որք այս ռամկական մարմաջին յագուրդ տալու կը փորձուին։ Այս թերթերէ մին էր Պանկապէ, որ կ'ըսէ թէ Անգլիացիք իրենց իշխանութեան հետ բերին տենդ, հնամախտ և այլ հիւանդութիւններ, որք կը ճարակին անգլիական իշխանութեան տարածման հետ, որ ապաքէն բիրտ ոյժի կիրառութիւն մ'է։ Հնդիկ թերթը զհնդկացիս պատասխանատու կը բռնէր Հնդկաստանի ողողմանց, երաշտութեան, սովերուն և այլ դժբախտութեանց համար։

Արդ, անգլիական իշխանութեան ներքեւ լրագիրք չեն խափանուիր, չեն դադրիր, այլ խմբագիրք դատի կ'ենթարկուին, հրապարակաւ կը դատուին, երդուելոց առջեւ, կամ հասարակ դատաւորաց առջեւ, ըստ պարագային, և եթէ յանցաւոր գտնուին, բանտարկութեան կամ տուգանքի կը դատապարտուին, իսկ թերթը բաց կը մնայ միշտ։

Ըստ այսմ, անգլեւհնդիկ կառավարութիւնը դատ բացաւ Պանկապէ թերթին արտօնատիրոջ, խմբագրին, մատակարարին և տպագրիչին դէմ, որք ձերբակալեցան, դրամական երաշխաւորութեամբ արձակուելու խնդիրքնին մերժուեցաւ, և դատաստանն անմիջապէս սկսաւ, բայց եկբը դեռ չենք գիտեր։

Լրագրին փաստաբանը կ'ըսէ թէ այն յօդուածք գրուած էին կրօնային բուռն յուզման վայրկեանի մը մէջ, երբ բովանդակ երկրին մէջ կրօնային տպաւորութիւնք զօրաւոր էին, և թէպէտ յօդուածոց լեզուն յիմարական լինելու աստիճան ծայրայեղ էր, բայց ինքս յառաջ եկած չէ, անգլեւհնդիկ իշխանութեան դէմ ժողովուրդը գրգռուած չէ, ևն։

* * *

Նախընթաց ուրբաթ օր Կալկադայի երկաթուղւոյ կայարանն հասաւ տակառ մը փաթնայէ Մահմէտականի մը ուղղեալ ի Կալկադա։ Որովհետեւ անախորժ հոտ մը դուրս կ'ելնէր, տակառը բացուեցաւ, և զարմանք գտնուեցաւ դեռատի մահմետական կնոջ մը դիակն՝ հոտած և կաղմալուծման վիճակի մէջ։ Բժիշկները տեղեկացրին թէ կինը զառիկով թունաւորուած է։ Անգլեւհնդիկ ոստիկանութիւնը գործի վրայ՝ այս խորհրդաւոր ոճրին բացատրութիւնը գտնելու։

ՄԱՃՈՒ ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Հունգարիոյ մայրաքաղաքին մէջ գերմանական նոր թատրոն մը հիմնելու ձեռնարկը Մաճառ ազգասիրութեան զրգիռ մ'եղաւ։ Փեշթայի մայրաքաղաքին մէջ կը հաստատուի Մաճառական Ազգային Ընկերութիւն մը, Գերմանականութեան դէմ դնելու նպատակաւ։ Ընկերութեան անդամք պիտի խոստանան չդնել Հունգարիոյ մէջ հրատարակեալ գերմաներէն թերթ, նոյն իսկ Փեշթէր Լոյդ, գերման խմբագրութիւններ և վաճառատուներ չյաճախել, ոտք չկոխել այնպիսի ճաշարաններ և զբօսարաններ ուր սպասաւորք գերմանացի են, կամ ցուցակները մաճառերէնէ զատ ուրիշ լեզուաւ գրուած։ Մեծ դէպքի մ'եղաւ այս ընկերութեան կազմուիլն առթիւ։ Անդամք մէկ մէկ ֆիորին կը վճարեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՐԱՆՔ

Ռուսիոյ ամէն նաւարանք այս պահուս զբաղեալ են մեծ և փոքր զրահաւորներու շինութեան։ Պալթիկեան նաւարանին մէջ Ռուսին վիթխարի զրահաւորը կը շինուի 10,000 տակառաչափ պարունակութեամբ, ժամը 20 ծովային մղոն քալելու կարող։ Ֆրանքռուսական նաւարանին մէջ կը շինուի նոյնչափ զրահաւորն 9,476 տակառաչափ։ Ուրիշ զրահաւորի մը շինութեան կ'աշխատուի Փեթերսպուրկի ծովային պաշտօնատան նաւարանին մէջ։ Նեւսքիի նաւարանին մէջ կը շինուի երկաթեայ քորվէդ մը և խոշոր սառուցահատ նաւ մը, մինչ Փոդիէլովի նաւարանին մէջ երկու խոշոր ազդաբեր սրընթաց նաւեր կը շինուին։ Ի մի բան, Ռուսիա որ ծովային Տէրութիւն մը լինել չի կարծուիր, նոյն իսկ Անգլիոյ չափ նաւ շինել կուտայ այս պահուս, քանի որ իւր նաւարանաց մէջ ոչ նուազ քան քսան երկու մարտանաւեր շինուելու վրայ են ամենայն փութաջանութեամբ։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ

Եւրոպեան ամէն ուուրհանդակ ոչ միայն ահռելի ոճիրներու շարք մը կը բերէ մեզ, այլ և կարծես ամէն շաբաթ մասնաւոր ոճրի մը ինկարագրութիւնը կը հաղորդէ։

Վիեննայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Շնայտէր անուն անձն և իւր կին, որք երկար ժամանակէ հետէ իրենց բան գործ ըրած էին սպասուհիներ բռնել, զրոս առանձին վայրեր տանելով կը սպաննէին՝ այն խեղճ արարածներուն վրայ գտնուած քանի մը զրուշը կողոպտելու զաղիր նպատակաւ։ Իրենց բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, երեք տակառներ գտնուեցան հագուստներ պարունակող ինչպէս սովորաբար կը հագնին գործ գրտնելու համար գաւառէն Վիեննա եկող սպասուհիք, նաև ուրիշ նիւթեր որք մանկասակ աղջիկներու վրայ կը գտնուին։ Կնոջ մը կամ աղջկան մը մատին ծայրը գտնուեցաւ թուղթի մը մէջ փաթթած, որ անտարակոյս այս երկու ոճրագործաց հմայեակն (Ֆետիշ) էր։

ԿԱՅՍԵՐԱԶՈՒՆԴ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԻՇԱՊԱՆԸ

Վիլհելմ կայսեր հինգ որդիք Ֆէլիքս-Սթաուի անգլ. ծովեզերաց վրայ իրենց քանի մը շաբաթուան բնակութեան միջոցին, ուր ամէն օր ծով կը մտնէին և աւազի վրայ կը խաղային, սաստիկ սէր կապեցին երիտասարդ իշապանի մը, որ գիրենք ամէն օր պտտելու կը տանէր։ Անգլիայէն մեկնելու պահուն, կայսրուհին ուզեց վարձատրել իշապանն, եւ հագուստներ և դրամական պարգեւ տուաւ։ Բայց կայսերազունք չուզեցին բաժնուիլ իրենց իշապանէն, որուն կայսրուհին պաշտօն առաջարկեց կայսերական պալատն սպասաւորաց կարգին մէջ։ Անգլիացի իշապանը չընդունեց, առարկելով որ եթէ իւր էշերէն զատուի՝ անոնք անշուշտ կը մեռնին։

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ

Թիֆլիզի լրագրերէն.

Տ-ոյ շաբաթաթերթիում կարդում ենք հետեւեալը։ «Անցեալները Թիֆլիսի Մուշտայիդ այգում մի տխուր դէպք պատահեց։ այդ օրը, ահագին բազմութեան առջեւ մի կին արեւակելով ծեծում էր մի չքեղ կերպով հագնված, ռուսադաւան քահանային։ Մեծի պատճառը մինչեւ հիմա համարում էին այն, որ վերոյիշեալ քահանան գրկել եւ համբուրել է կնոջ, որի համար իբր թէ ստացել է այդ սարսափելի, հոգեւորականին անվայել, պատիժը։ բայց այժմ Թիֆլիսցի Լեռ թերթը հաղորդում է, որ ռուսաց թեմական առաջնորդութեան հարցին՝ պոլիցիան պատասխանել է թէ քահանայի ծեծվելու պատճառը եղել է մի ինչ որ դրամական հաշիւ այդ կնոջ հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդն երէկ ի նիստ դումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ վարժարանին հոգաբարձութիւնը յատուկ գրութեամբ մը ծանուցած ըլլալով որ վաղը՝ կիրակի՝ պիտի կատարուի նոյն վարժարանին մրցանակաց և վկայականաց բաշխման հանդէսը, խորհուրդն որոշեց յանձնարարել իւր Ատենապետին որ ներկայ գտնուի այդ հանդէսին։ Միանդամայն յանձնարարեց կրթական Տեսչութեան որ վաւերացնէ այդ վարժարանի շրջանաւարտից վկայականները։

Պէրպէրեան վարժարանի անցեալ տարուան շրջանաւարտներէն Պ. Դալլաստ Փափազեանի՝ ուսուցչական պաշտօնով Թալաս ուղեւորելուն առթիւ, խորհուրդն որոշեց տալ հարկ եղած վկայականը։

Խորհուրդը շարունակեց կրթական կանոնագրի Ծրագրին քննութիւնը։

Ռուսոսլթոյի, Զօրլուի, Տարանէլի և Էրզինկի ազգանոց կողմէ բազմաստորագիր չորս հանրագրեր ղրկուած են ի Կ. Պոլիս, Ամէն. Ս. Պատրիարք հօր մատուցուելու համար։

Այս հանրագրովք, որք վաւերացած են իւրաքանչիւրն իւր տեղւոյն թաղական խորհրդոյ կողմէ, Ռուսոսլթոյի ազգայինք յաւ կը յայտնեն վիճակին այցելու հովիւ Գեր. Հայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեանի հրաժարականին Դաւառական Ընդհ. Ժողովոյ կողմէ ընդունուելուն համար, և թելադրելով այն օգուտներ զորս Ռուսոսլթոյի վիճակը վայելած է Ն. Գերապատուութեան պաշտօնավարութենէն, թախանձագին կը խնդրեն Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն և Ազգ. Կեդր. Վարչութենէն որ հաճին զարժանն տնօրինել վերադարձուցեալ համար գեր. Հայեակ եպիսկոպոս ի Ռուսոսլթօ։

Կը լսենք թէ Մալկարայէն և շրջակայ գիւղերու ազգանոց կողմէ եւս համիմատ հանրագրեր այսօր վաղը կը հասնին ի Պատրիարքարան։

Ռուսոսլթոյի հանրագրոյն ներքեւ կը գտնուին նոյն իսկ Դաւառ. Ընդհ. Ժողովոյ անդամոց ոմանց ստորագրութիւնք։

Այս առաւօտ հասնող ռուսական Սուրհանդակաւ առնուած թիֆլիզի լրագրերէն կը քաղենք հետեւեալ լուրերը։

Թեմիս Առաջնորդի առողջութիւնը այժմս գոհացուցիչ է և բժիշկները գոհ են, որ Սրբազանի հիւանդութիւնը կանոնաւոր ընթացք ունի։

—Պիատիգորսկից մեզ գրում են. «Մեր բանաստեղծ Բաթալ Պատկանեանն, որը եկած էր Պիատիգորսկի հանքային ջրերը բժշկելու նպատակով՝ բժիշկների խորհրդով այստեղ բոլորովին չը մնաց, այլ գնաց Կիսլովոդսկ, ուր դուցէ մինչեւ օգոստոսի վերջը մնայ։»

—Թիֆլիսի քաղաքացի Պ. Աւետիք Մելքոյեան Հախնազարեանցն իւր ծախսով շինում է Ս. Կարապետ եկեղեցու համար մի փառաւոր և հոյակապ կամարջ, վրան Այդեսի քարից սանդուխք՝ ձորի վերից եկեղեցու դաւիթը բարձրանալու համար։ Այս կամուրջն և սանդուղքը Հախնազարեանցն շինում է իւր սեփական դեռնի վրայ և պէտք է ընծայէ Ս. Կարապետ եկեղեցուն։ կամուրջն եւ սանդուղքը պատրաստ կլինին առաջիկայ ուրբաթ կամ շաբաթ օրը։ իսկ հանդիսաւոր օրհնելն կլինի կիրակի, յուլիսի 28ին։

—Անդրկովկասում, յատկապէս Ռուսիոյ Հայաբնակ գաւառներում ճանապարհորդելուց յետոյ, այս օրերս կրկին ուղեւորվեց դէպի Պարիզ երիտասարդ հայագէտ Պ. Մէջէ, որը ստացել է Պարիզի «Արեւելեան կենդանի լեզուների ճեմարանում» արեւելեան լեզուների համեմատական քերականութեան պրոֆէսորի պաշտօնը։

—Մեզ հաղորդում են, որ Պ. Գ. Իզմիրեանը իւր յայտնի գործի առթիւ քաղաքիս 2-րդ բաժնի հաշտարար դատաւորի օգնականի վճռի դէմ յուլիսի 20-ին Թիֆլիսի դատական պալատին վճռաբեկ բողոք է տուել։

—Հայոց թատրոնական մասնաժողովն արդէն սկսել է իւր գործունէութիւնը։ Ներկայումս նա հաւաքում է թէ ինչնուրոյն և թէ թարգմանական պիէսներ, որոնք առանձին մասնախմբի քննութեանն են յանձնուում։ Ներկայացման համար յարմար գտնուած պիէսների հեղինակներն ու թարգմանիչները վարձ պէտք է ստանան առանձին պայմանով։

Աղեքսանդրիաբնակ ազգանոց եբրեւլիներէն Վսեմ. Պողոս պէյ Աշրքեան, ըստ իւր բարի սովորութեան, այս տարի եւս յիսուն զամբիւղ եգիպտական բրինձ ղրկած է Ս. Քրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին։ Պողոս պէյ նոյնպէս ղրկած է, ի ձեռն Խասգիւղի քարոզիչ Արժ. Տ. Յակոբ Աշտ Ծ. վարդապետ Փափազեանի, հինգ զամբիւղ բրինձ Գալֆայեան Ուրբանոցին և նոյնքան եւս՝ Խասգիւղի աղքատաց բաշխուելու համար։

Սէօլէօզէն կը գրեն մեզ յուլիս 22 թուականաւ.

Պրուսայու առաջնորդական փոխանորդ Արժ. Արիստակէս Ծ. վարդապետ այդ թեմին պատկանող Սէօլէօզ գիւղի թաղխորհրդոյն կողմանէ հրաւիրեալ լինելով ներկայ գտնուիլ տեղւոյս երկսեռ վարժարանաց հարցաքննութիւններուն, ամսոյս 11ին ասոր հասաւ ընկերակցութեամբ Տ. Զ. քարիա քահանայ Նիկողայոսեանի։ Նոյն օրն իսկ, ի պատիւ Սրբոց Թարգմանչաց մերոց Թաղ. խորհուրդն կատարած էր դպրոցական հանդէս մը որուն համար գոհունակութիւն յայտնեցին Արժ. այցելուք։ Յաջորդ օրն սկսան հարցաքննութիւնք, նախ Հռիփսիմեանց վարժարանի սանուհեաց և ապա Լուսաւորչեան վարժարանի սանուանց։ Առաջինք տեւեցին երկու օր, և վերջինք երեք օր։ Աշակերտք հարցաքննուեցան քերականութեան, կրօնագիտութեան, պատմութեանց, աշխարհագրութեան, թուաբանութեան և թուքերէնի մէջ։ աշակերտուհիք ևս նոյնպէս՝ բաց ի թուքերէնէ։ Թէ սանունք եւ թէ սանուհիք կարի յաջող և գոհացուցիչ պատասխաններ տուին, ինչպէս երկիցս վկայեց նախագահ Հայր Սուրբն յատենի եկեղեցւոյ, և վկայեցին նաեւ Մեծ. քննիչք։ Այսու առթիւ չնորհակալեաց արժանի են արդարեւ տեղւոյն Պատ. Թաղ. խորհուրդն ու Հոգաբարձութիւնն, ինչպէս նաև տնօրէն դաստատու Մատթէոս էֆէնտի Կէօզիւմեան և բոլոր ուսուցչական երկսեռ դասն։ Հարցաքննութիւններն աւարտելէ յետոյ, յաջորդ եօթնեկի առաջին օրն՝ կիւրակէ՝ պարգեւաբաշխութիւնը կատարուեցաւ կրկին ընդ նախագահութեամբ Արժ. փոխ-առաջնորդին, որ յետ երկուց ճառախօսութեանց և մրցանակաց բաշխման, յորդորական մը խօսեցաւ դաստիարակութեան պէտքին վրայ եւ Վեհ. Սուլթանին կենաց որտագեղ բարեմաղթութիւններով հանդէսը փակեց։

ԴՊՐԵՎԱՆՔ

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ Ց'ԱՐՄԱՇ

Խնամակալութիւնս պարտք կը համարի ծանուցանել բարեպաշտ ազգայնոց, որք մտադիր են յառաջիկայ Տէրունական աւուրց առթիւ, ուխտադնացութիւն ընել ի վանս Զաղբափան Ս. Աստուածածնայ յԱրմաշ, թէ շնորհիւ բարեհնամ կառավարութեան՝ ճանապարհաց վրայ ամենայն ապահովութիւն կը տիրէ։ Եւ ի մասնաւորի ուխտաւորաց անդորրութեամբ երթեւեկութիւնը դիւրացնելու համար, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են վանական տեսչութեան կողմանէ։

Կ. Պոլիս 2/14 օգոստոս 1891

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Աչք. Պատրիարքարան

Պ. Դարեգին Մամբրէեան, որ փոխ. շաբաթաթերթի միջոցաւ իւր փայրն զՏէր Արիստակէս աւագ քահանայ Մամբրէեան անարգած լինելուն պատճառաւ՝ որոյմամբ կրօնական ժողովոյ, ազգային վարժարանաց մէջ որ եւ է պաշտօն վարելէ զրկուած էր, այս անգամ բանիւ և գրով թախանձանօք հաշտութիւն խնդրած լինելուն սոյն հաշտութիւն տեղի ունեցաւ յազգային Պատրիարքարանի ի ներկայութեան Գեր. Պատրիարքական փոխանորդ Հօր եւ Հայրն՝ ներեց իւր որդւոյն։

Ուստի Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ՝ Պ. Դարեգին Մամբրէեանի վրայ դրուած արգելքն բարձուած է։

2 օգոստոս 1891

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ, ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս և վաղը կիւրակէ, Քարակէօմրիւկի եկեղեցւոյն քարոզիչ Արժ. Տ. Եղնիկ վարդապետ Գալֆաճեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ հանգուցեալ Օտեան Պողոս էֆէնտիի, որ կապած է գումար մը յիշեալ թաղի եկեղեցւոյն ու վարժարանին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարան Աչք. Պատրիարքարան

Մշոյ Խոփեր գիւղացի Սըհոյեան Զաքար անուն ազգային մը եօթն ամսոք յառաջ պանդխտելով նախ ի Պոլիս՝ ապա անհետացած է։

Ցիշեալն երեսուն տարեկան է, այժմ, միջահասակ, սեւաներ, թխադէմ և սակաւ եայ։

Կը խնդրուի արգոյ Ազգայիններէ, որ՝ եթէ երբեք տեղեկութիւն ունին յիշեալն ո'ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին, հանին Պատրիարքարանիս ծանուցանել ի գիտութիւն։

2 օգոստոս 1891

ՀԱՆԳՈՒՅՑԱԼ ՍԵՂԱՆ ԱՂԱ ՍԱՂՈՒՄԻ ԵԱՆԻ ԲԱՐԵՊԱՇՏՈՒՀԻ ԱՄՈՒՍԻՆ

ՏԻԿԻՆ ՍԱՆԴՈՒԽՏ ԵՍԱՂՈՒՄԵԱՆ

Ցետ կարճատեւ հիւանդութեան իւր մահկանացուն կնքեց այսօր ժամ 3ին, յանմիրիթար սուգ համակրելով իւր երկու զաւակունքը՝ Յակոբ և Պէհրամ էֆէնտիք Եաղուպեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդեսը պիտի կատարուի վաղը, 4 օ գոստոս, ի ժամ 5, Բերա, Ս. Երրորդութեան եկեղեցին։

Բերա, 3 օգոստ. 91

Ա Զ Դ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

1891 92 տարեշրջանի մտից քննութիւնք տեղի պիտի ունենան ամսոյս 20 և 21ին, ներկայանալ փափաքողք կրնան գիմել ի վարժարան Բշ. Դշ. Շբ. օրեր և արձանագրել տալով իրենց անուններն հարկ եղած տեղեկութիւններն ստանալ։

Ղալաթիոյ Կեդրոնական Նախակրթարանը, նորոգ թեանց պատճառաւ, պիտի վերաբացուի ամսոյս 12ին փոխանակ 5ին, ինչպէս ծանուցուած էր նախապէս։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԵԼԱՄԼԸՔԸ

Վեհ. Սուլթանն երէկ միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ գնաց Համիտիյէ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սելամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարեց և յետոյ մեծանոյն հանդիսիւ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգման, ակրնոյ պարսկական հիւպատոսը, Պաքուի կառավարիչ զօրավար Զինովիչ ու իւր օգնականը, Ռէշտի նախորդ ընդհ. տնօրէն Պ. Օպուանս, Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Վինսընդ Ֆալլարտ ու կինն եւ վաթսունէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայք, սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

Ի ԿԱԶՍ. ՊԱԼԱՏ

Երէկ, Սելամլըքի հանդէսէն յետոյ, Պաքուի կառավարիչ զօրավար Պ. Զինովիչ և իւր օգնականը կայս. պալատ հրաւիրուեցան և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, արժանացան Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց արարողապետ Միւնիր փաշա։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ըստ տեղեկութեանց Հէնէքէրի, Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ զինուորական վարժարանի շրջանաւարտներէն երեքը Բեգերսպուրկ ղրկուին իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար։ Ասոնցմէ երկուքը հեծելազօրաց կը պատկանին և մին թնդանօթաձիգ զօրաց։ Տեղական ճէմլի պէյ, որ Բեգրսպուրկի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդի օգնական կարգուած է, մէկ կողմէն իւր ուսումը պիտի կատարելագործէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԻ

Նախորդ թուով մը ըսեր էինք թէ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սբր Էտկար Վինսընդ թերեւս ընտրուի անգլիական պատուիրակ Արժանթինի դործոց համար։ Այսօր եւս Ղալաթիոյ հրապարակին վրայ ուրիշ զրոյց մը տարածուեր է, զոր վերապահութեամբ կը հաղորդենք։

Կըսուի թէ Սբր Էտկար Վինսընդ ի մտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս Պուէնոս Այրէս երթալու համար։

ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ ՏԱՍԻ ՏՕՆԸ

Այսօր Մուհարրեմ ամսոյ տասներորդ օրն ըլլալով, երէկ գիշեր մայրաքաղաքիս պարսիկ գաղթականութիւնը սգոյ արարողութիւններ կատարեց Վալիտէ խանի ու Եըլտըզ խանի մէջ։ Պարսիկներն այսօր եւս Սկիւտար Սէյիտ Ահմէտ Տէրէսին գնացին, ուր նոյնպէս արարողութիւնները կը կատարեն։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Երէկ Առնավուտգիւղի առջեւ արկած մը պատահեցաւ, որ կրնար ցաւալի վախճան մը ունենալ, եթէ վարկենական օգնութիւնք չ'հասնէին։

Ժամը 11¼ին կամուրջէն մեկնող Շիրքէթիի շոգենաւն Արնավուտ գիւղի նաւամատոյցն հանդիպելէ ետք ճանբայ կելնէ դէպի Պեպէք։ Քարափին անկիւնը կեցող դրօշակիրն, որ երկու կողմէն եկող նաւերուն նշան կուտայ, տեսնելով որ վերէն մակոյկ մը կուգար, կաղդարաբէ Թ. 33 շոգենաւին որուն նաւապետն է Օսման Գարթան։ Այս վերջինը, չուզելով կամ չկրնալով շոգենաւը կեցուցնել, անկիւնը կը դառնայ եւ կը յառաջանայ հոսանքին մէջ։ մակոյկը որուն մէջ կը գտնուէին, բաց ի երկու թիավարներէ, երկու կին եւ չորս տղայ, հոսանքին բերմամբ կը մօտենայ շոգենաւին անիւներուն որոց յարուցած ալիքները կընկղմեն զայն։ մակոյկին մէջ գտնուողներն ամէնքն ալ ծով կը թափին։ Այդ վարկենին սրտաճմլիկ տեսարան մը կը պարզուէր ծովեզերքին մօտ, ուսկից կը տեսնուէին ալեաց դէմ մաքառող խեղճերուն յուսահատական շարժումներն և ուր շրջադայութեան եկող կիներ ու տղաքներ կուլային ու կը պոռչտային։ Քաջ Արնավուտգիւղցիք կը վազեն կը հասնին, ոմանք մակոյկներով, ոմանք ծով նետուելով հոսանքին մէջ իսկ, մահու վտանգն աչքերնին առած, և վերջապէս ողջամբ կ'ազատեն զամենքն ալ, որոցմէ ոմանք լողալ գիտեն եղեր։ Ազատեալ կիներէ մին միւսներուն մայրն էր, որ իւր զաւակաց մին գրկած՝ մէկ ձեռքով լողալով կը յաջողի ազատիլ։ ցամաքին վրայ ոտք կոխելուն պէս, իւր առաջին խօսքը կ'ըլլայ «ո՞ւր են միւս զաւակներս»։ Այս վրդովիչ մօր դիւցազնական ընթացքը զամենքը կը յուզէ։

Դէս արկածեալ ընտանիքն Օրթագիւղցի է եղեր։

ՄԱՔՍԱԼԵՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս ծանուցուեցաւ թէ հայ մը ծրագիր մը ներկայացուցեր էր ծխախոտի Բէժիի վարչական խորհրդոյն և միանդամայն Մալիյէի մէջ գտնուող յանձնաժողովոյն, ծխախոտի մաքսախուսութեան առաջքն առնլու միջոց մը ցոյց տալով։

Արդ, յիշեալ խորհրդոյ քարտուղարին կողմէ այդ ծրագրի հեղինակին ուղղեալ նամակ մը կ'ըսէ թէ առաջարկուած միջոցներէ մէկ մասն արդեն կիրարկուած է։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԱԶ

Ո՞վ չկարդար որ եւ է հոգերանական գրութիւն մը, որուն նիւթն է երազ, եւ ո՞վ չհետաքրքրիր տեսնելով թէ նոր բան մը կայ ըսուած երազին վրայ։ Ես ալ այնպէս ըրի եւ կարդացի եւ պիտի կարդացնեմ ձեզի երազի վրայ նոր խօսքեր, Նոր Գեոմ-Ռիֆն մը աւելի մեծաբարբառ խօսելով։

Մարդկութեան համար որչափ դարեր է վեր է որ քնանալ կայ նոյնչափ ժամանակէ ի վեր երազել կայ, առանց հաշուելու յարթնութեան երազին, որ նիւթէս տարբեր է։ Եւ որչափ ատեն որ մարդիկ փիլիսոփայացած են, միշտ խօսք եւ խորհուրդք չեն զլացած երազին, այս անմեկնելի երեւոյթին վրայ, եւ երբ հազարաւոր տարիներէ վերջ մէկը կ'ելլէ եւ յայտնի 11 ին կ'ըսէ «Ռըվիւ Սիանթիֆիք» գիտական թերթին մէջ թէ նոր տեսութիւն ունի երազի վրայ, փութով կը հարցափորձենք թէ ի՞նչ կ'ըսէ եւ չեմ վարաներ իւր ըսածը ձեզ ներկայացնելու, թէպէտ եւ ուրիշ անգամ գրած եմ այս նիւթին վրայ, այս թերթին մէջ, եւ այն առիթ ստացած եմ մի քանի նամակներ եւ շատ դիտողութիւններ, ոմանք հաստատողական, այլք մերժողական, ամենքն հետաքրքրական։

Այս աշխատութեան հեղինակն է Գ. Իվ Տըլաժ, մեզ անծանօթ փիլիսոփայ մը, բայց հոգ չէ, գործը զինքը կը ծանօթացնէ։ «Այնքան պտտական աշխատութիւններէ վերջ, որ երազի վրայ կը ճառուն պատճառի չիք երազ, եւ ով որ կարող է երազները կատարելութեամբ յիշել, եւ իւր կենաց մէջ ամէն մանրմասն պարագաները աչաց առջեւ բերել, նա կը յայտնի իրական կենաց մէջ անցած ու դարձած ուշադրութեան արժանի կամ անարժան դէպքերէն հետեւցնել և հանել երազը, իբր շափազանցեալ կամ այլափոխեալ պատկեր մը։ Բայց ի՞նչ պարագայից մէջ։ Հիմա պիտի զարմանաք։

Դիցուք թէ ճամբան գացած ատեն մէկը տեսնէ որ եւ է դէպք մը, զոր օրինակ կառք մը որ կը շրջի։ Կանգ կ'առնէ, կը դիտէ, կը մտանայ, կը հարցափորձէ եւ կը պատմէ այս դէպքը իւր ծանօթներու։ Հաւանական չէ որ երազին մէջ տեսնէ։ Սակայն, եթէ ձեզի պատահի որ ամապարանօք կարեւոր գործի մը համար արագ արագ մտազբաղ երթաք, եւ նոյն միջոցին այդ կառքին շրջումը տեսնելով հարցնէ թէ վայրկեանական ուշադրութիւն մը նուիրէք, սակայն անցնիք երթաք եւ չմտածէք ատոր վրայ, խիստ հաւանօրէն գիշերը պիտի երազէք անոր վրայ։ Թղթաթերը ձեզի նամակ մը բերու բացիք և տեսաք շատ կարեւոր, բայց շգենաւելն հասնելու համար առանց ամբողջովին կարդալու գրպաննիդ դրիք, վազեցիք և ապա մոռցաք կարդալու, հաւանօրէն գիշերը պիտի երազէք այդ նամակին վրայ։ Սակայն եթէ յիշելով, նամակը կարդացիք հանդարտօրէն եւ երկար խորհեցաք գրուածներուն վրայ։ Չպիտի երազէք այս նիւթին վրայ։ Այս օրինակները բաւական ցոյց կուտան թէ հեղինակը ի՞նչ ըսել կ'ուզէ։ Մտաց վրայ դէպքի մը տպաւորութիւնն երազ առաջ բերելու համար հիմնական պայմանն այն է թէ միտքը հազիւ դէպքն ըմբռնած դառնայ ուրիշ բանի։ Մտաց այս յանկարծակի այլուր խոտորումն այնքան կրնայ նրբանալ որ առանց զգալու աչքին անցողաբար տեսածն որ յիշողութեան մէջ բնաւ հետք չէ թողած, կրնայ երազուիլ։ (Տե՛ս Մօսի, քուն եւ երազք, 3 րդ տպագ։ 1865)։ Այս մասին նոր օրինակներ։

«Այն առնը ուր վարձուր կը բնակիմ, անդուխին քովի երկար յենարանը, վարի ծայրը ապակիէ փայլուն երիսաւոր գունտով մը կը վերջանար։ Օր մը զարնուեցայ եւ վար ինկաւ, կոտրեցաւ։ Տան տէրը հաճեցաւ նոր մը դնել, սակայն ուշացուց, այնպէս որ բաւական երկար ատեն առանց գունտի մնաց յենարանին ծայրը։ Գիշեր մը երազիս մէջ տեսայ թէ սանդուխին վար իջած ատեն յենարանը նորոգուած էր եւ երեսուոր գնտակին տեղ անոր նման գունտ մը դրած էր պղնձէ մեծ կաղինի ձեւով, վրան գծաւոր։ Երբ արթնցայ պատմեցի, եւ զարմանօք իմացայ թէ նկարագրածս յար եւ նմանը չատ օրէ ի վեր դրուած էր, ըսին։ Հաւատալ չեկաւ, ինձ և աշօքս տեսայ թէ երազածիս նմանն էր ամենայն մանրամասնութեամբ։ Կասկած չվերցներ թէ առանց ուշադրութիւն ընելու տեսած էի այդ գունդը եւ մանրամասնութեամբը տեսած, սակայն չէի յիշեր։»

Ուրիշ օրինակ, յոյժ ուշագրաւ։

«Բարեկամներէս Գ. Կ..., ընտիր բժիշկ եւ ուշիմ դիտող, գիշեր մը երազին մէջ կը տեսնէ թէ հիւանդ հօրը քով կանգնած է, նորա մահուան եւ թաղման ներկայ կը գտնուի եւ այս այնքան ուժգին տպաւորութիւն կը ներգործէ իւր վրայ որ կ'ապահովէ թէ բնաւ ասանկ սոսկալի երազ չէր տեսած։ Գիշերն ի բուն կը տեւէ։ Առաւօտուն կ'արթննայ քըրտնաթոր եւ յոգնած։ Եւած ատեն հեռագիր մը կը գտնէ զոր գունապանը դռնէն ներս սահեցուցած էր։ Կը բանայ, հայրը հիւանդ է զինքը կը կանչեն։ Կը փութայ, կը խնամէ եւ կը փրկէ զայն, սակայն քիչ մը ժամանակ վերջը հայրը կը կորսնցնէ նոյն հիւանդութեան նորոգմամբ։»

«Որքան մարդիկ այս երեւոյթին մէջ նախազգացում մը, կամ երկնային ազդ մը եւ կամ հեռուէն թելադրում մը պիտի գտնեն։ Սակայն բացատրութիւնը պարզ է։ Դռնապանը հեռագիրը նախորդ երեկոյին դռնէն ներս սահեցուցած էր, եւ բարեկամս հեռագիրը տեսած էր մոռացած ատեն՝ առանց ուշադրութիւն տալու, եւ ըստ որում այս կապոյտ թուղթերը (փըրանայի մէջ հեռագիրք կապոյտ թուղթի վրայ են) յուզիչ լուրեր կը բերեն սովորաբար, այս յիշողութեան վրայ հիմնած էր գիշերուան ահարեկիչ երազը։»

* * *

Այս նկարագրութիւններէն եւ կանոններէն վերջանք նոր տեսութիւն մը հանել։

Իրաց խորը քննելու համար հարկ էր ծանօթանալ թէ գաղափար մը ուղեղին մէջ ինչպէս կը ծնի, կը կազմուի, կը տարածուի։ Դժբաղդաբար այս մասին չունինք չատ ծանօթութիւն։ Երբ մեր զգայարանք տպաւորութիւն մը կրեն, սա գանկին ներքեւ կը հասնի եւ անդ չատ մը գաղափարներ կ'արթնցնէ, որք յարաբերութիւններ ունին այդ տպաւորութեան հետ, կամ նմանութեամբ, կամ հեռաւորութեամբ, կամ յարակցութեամբ։ Այս զարթուցեալ գաղափարք իրենց հետ նոյն յարաբերութիւններ ունեցող ուրիշ կարգ մը գաղափարներ կ'արթնցնեն, եւ այսպէս կը շարունակուի։ Եւ այս իրարմէ ծնունդ առած գաղափարաց շարքը խել մը զգացումներ առաջ կը բերէ, ինչպէս վախ, յոյս, բարկութիւն, իղձ, արհամարհանք եւն։ Եւ այս գաղափարը որ ինչպէս հանդարտ ջուրին վրայ ալիք մը ամէն կողմ կը տարածուի, նոյն միջոցին հանող ուրիշ տպաւորութիւն յարուցած գաղափարաց ալեաց հետ կրնայ ընդհարում ունենալ, ուշադրութիւնը նոր կողմը գրաւելով։ Եւ այսպէսով մէն մի տպաւորութիւն շարունակելով իւր շրջանը՝ թաքուն կը մնայ նոր տպաւորութեանց թարմ ազդեցութեան ներքեւ։

Սակայն երբ քանալու ժամը հասած է, ուղեղը յոգնած եւ թանձրացած, ընդլանեցեալին լուութեան մէջ, աչաց փակմամբ եւ մարմնոյն հանգստութեամբ փոքր առ փոքր արտաքին ազդեցութիւններէ չեղոքանալով այլ եւս կը դանդաղի արտաքին տպաւորութեանց ազդեցութիւնէն ներգործուելէ եւ իմացականութիւնը կը մարի, քունը կը տիրէ։ Այն ատեն, այն գաղափարաց ալիք, զորս ցերեկուան տպաւորութիւնք յարուցած էին ուղեղին մէջ, եւ որ կը շարունակէին միշտ, մտային հանդարտութեան մէջ զգալի կ'ելլան եւ նոցա շարքը կը յայտնի զբաղեցնել ուղեղը, որ արտաքին աշխարհի հետ խզած էր կապերը եւ չունի զբաղում գրաւիչ ուշադրութեան։ Ահա՛ երազը։ Այս երեւոյթին մէջ այն տպաւորութիւնք, որ անմիջապէս յաջորդող տպաւորութեանց ներքեւ, ժամանակ չեն ունեցած որոշ գաղափարաց ալիք կազմելու, ուշադրութենէ վրիպած կը թուին, սակայն կան և կը մնան եւ երազ կ'ելլան։ Եթէ արտաքին ազդեցութեան մը յարուցած ուղեղային ցնցումը, մեր արթուն ժամանակ ամբողջապէս ի գործ դրուած, աւարտած, գաղափարաց շարքը սպառած եւ լմնցած է, այլ եւս երազին բան չմնար, անոր համար է որ ինչ բանով որ կ'զբաղինք՝ առաւելապէս այն բան նուազ հաւանօրէն կը ներկայանայ երազի եւ ընդհակառակն այն տպաւորութիւն որ ըստ բաւականին չէ զբաղեցուցած մեր միտքը, թարմ և պատրաստ կը մնայ եւ հանդարտութեան ժամուն իւր շրջանը կը կատարէ, և ահա՛ այն պատճառը որ մեզ երազել կուտայ այն ամէն ինչ որ օրուան կեանքի ուշադրաւ մասը չկազմեր։

* * *

«Այն բազմաթիւ ընթերցողաց մէջ, որ այս տեսութիւնը կը կարդան, կը տեսնեմ ոմանք որ գլուխնին կը շարժեն ի նշան թերահաւատութեան։ Նոքա եւս բուռն զրաւումներ ունեցան իրենց կենաց մէջ եւ լաւ կը յիշեն որ երազեցին այդ բաներուն վրայ եւ ոչ դիպուածաբար՝ այլ որոշ կերպիւ, ճիշդ այն օրը, այն գիշերը»

Այսպէս, հեղինակն ընդ առաջ կ'երթայ իրեն տեսութեան դէմ եղած դիտողութեանց եւ հերքմանց։ Դժբաղդաբար իւր տեսակէտը բացատրելու համար տեղ չմնաց ինձ դիտողութեանց եւ հերքմանց նախապէս տուած պատասխաններն ատ յիշել։ Եթէ առիթը ներկայանայ ուրիշ անգամ գրելու այս նիւթին վրայ, թերեւս կարենամ զայնս եւս ներկայացնել։ Եթէ այսքան գրուածն կարող ըլլայ ձեր ուշադրութիւնն հրաւիրել ձեր տեսած երազներու վրայ, անոնց անցեալ իրական կենաց հետ ունեցած կապին վրայ, եթէ ամէն առաւօտ յիշէք թէ ինչ երազեցիք և ճշդիւ նշանակէք երազին դիմաց նախորդաւուր ձեր կենաց մանրամասնութիւնը, թերեւս յաջողիք կամ հաստատել Գ. Իվ Տէյլաժի տեսութիւնը, կամ նոր տեսութիւն մը գտնել եւ այս աշխատութիւնը աւելի օգտակար կ'ելլայ գիտութեան եւ մարդկութեան քան անթել եւ տղայամիտ երազահաններու դիմումն որոյ մասին երբեմն առանց խոստովանելու հաւատացողներ կան։

Ց. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՈՒԱՏՔ

Մասաց նոր պարտատէրներն պահպանելու յարմար չեն։

Զարհուրելի տագնապ մը հայեցուբ 820 կամ սովորական խէժ, երբ բաւական թանձրանայ աւելցուր 300 կամ գինեոյ ոգի, լաւ մը խառնէ եւ շուտ մը չիշերու մէջ լեց ու բերանները լաւ մը գոցէ։

Այս ձիթը ամէն եղանակներու մէջ կը գործածուի, մէկ խաւ մը միայն բաւ է եւ երբէք նոր բոզբոզներուն ու ճիւղերու թարմ կեղեւներուն չի դիմաներ։ այնպէս որ՝ ամառուան մէջ կարելի է անվնաս ծառերն ու թուփերը պատուաստել եւ կամ սոցա հիւղերը կտրել։

* * *

Կաղի փայտել

Երկու կաշի իրարու բակցնելու համար առ 10 մաս սիւլիւիւռ տը գառպոն, 1 մաս էսանս տը թէէռէպէնթին եւ կութաֆերգա այնչափի՝ որչափ պէտք է կակուղ կապ մը պատրաստելու համար։

Սոյն բաղադրութիւնը գործածելու ժամանակ, նախապէս ուշադրութիւն ընելու է որ կաշիին փակցնելիք մասերն իւղոտ չըլլան եւ ցրուած տեղեր չունենան։ Առաջինն կը հանուի ծծուն թուղթով եւ տաք երկաթով, իսկ երկրորդն ածելիով կամ սուր դանակով մը։ ԲԻՄԻԱՍԷՐՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՓՈՐԸ

ՀԱՅ ԴԵՂԱՑԻՆ ԵՒ ՐՈՒՄԵԼԻՑԻ ԴԵՂԱՑԻՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՈՒՏԵԼԵԱՑ ԵՒ ԸՄՊԵԼԵԱՑ ՏՈՒՐՔԵԱՊՈՒՆ ՎՐԱՅ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Կ. Պոլիս մեծ կեդրոն մ'է ամէն կերպ ուսումնասիրութեանց։ Ասա, Հայու մը համար, ազգային տեսակէտով քննելի նիւթերէ զատ, ընկերային և տնտեսական տեսակէտներով ոչինչ ընդհատ շահեկան առարկաներ կան ուսումնասիրութեան։ Այս կարգի պարզ դիտողութիւն մը պիտի ներկայացնեմ այս անգամ։ Ընթերցողներէս շատեր բնտանիքի տէր մարդիկ են, եւ տան պէտքերն հոգալու համար անշուշտ շատ անգամ կ'անցնին Պոլսոյ Պալըզ փազարէն, Ամա Սլթըէն, Եմէյ խաքէլէսիէն, եւ ուտելեաց ու ըմպելեաց ուրիշ աւելի կամ նուազ կեդրոնական շուկայներէն։ Ակնարկ մը նետելով վաճառատնոց վրայ եւ վաճառուած նիւթերն արտադրողաց վրայ, աչքի չի՞ զարներ կարեւոր հարց մը —«Կ. Պոլիսը կշտացնելու գործին մէջ, Հայք ի՞նչ դեր կը կատարեն»։

Կ. Պոլսոյ պէս մեծ ոստանի մը պարենաւորումը փոքր առուտուր չէ։ Շատ մշակութիւններ, շատ արհեստներ, շատ մը խանութպաններ կ'ապրեցնէ։ Իբր մէկ միլիոն հոգիք կ'ապրին ի Կ. Պոլիս։ Այս թիւ կ'ուէլնայ քան կը պակսի, եւ Ռումելիի երկրագործ միացումն եւրոպեան գծերուն հետ՝ սպառողաց ընչաւէտ եւ մեծածախ դաս մը կ'աւելցնէ Կ. Պոլսոյ բնակչաց վրայ, ամէն շաբթու բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ եւ առեւտրական գործակալներ բերելով։ Ինդիրը մօտէն քննելով, կը տեսնենք մեծութիւնն շահուն որ կը վիճակի Ռումելիցի գիւղացւոյն, և զարմանօք կը հաստատենք թէ հայ գիւղացին բնաւ բաժին չունի նոյն շահէ։ Ուշադրելաց եւ ըմբռնելաց տարերքը կազմող նախնական նիւթք գիւղացւոյն մշակութեան արդիւնք են, եւ եթէ արհեստաւոր պատրաստուած, զայս պատրաստութիւն եւս գիւղին մէջ ստացած են ըստ մեծագոյն մասին։

ԳԻՒՂԱՑՆԵՏՍ ՏԱՐԵՐՔ ԵՒ ՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Եւ սակայն, Ռումելիցի գիւղացիէն ոչ սակաւ հայ գիւղացի կ'ապրի Կ. Պոլսոյ մէջ։—Ռումելիցի գիւղացի ըսելով դիւրութեան համար մէկ բառով կ'իմանամ զանազան ազգութեանց պատկանող մշակներ։ Ինչպէս, պուլկար գիւղացին, թէ՛ Պալքանաց, թէ Թրակիոյ եւ թէ Մակեդոնիոյ։ քուցօ-վլաք կամ զինուորի գիւղացին ռումանածին, բնիկ Մակեդոնիոյ հովտաց եւ լերանց, եւ սորա սերով դրացին Ռուսովոյի նահանգին՝ վերին Մակեդոնիոյ։ քրիստոնեայ Ալպանիացին Թօսքացի կամ Եպիրացի, մահմետական Ասիատուն Կէկա կոչուած, եւ վերջապէս, յոյն գիւղացին ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Ադրիանուպոլսոյ, կամ եգէական ծովու եզերաց։ Ի միասին առնելով Մարմարայի եզերաց յոյն գիւղացին, օսմանեան կամ յունական Արշիպելագոսի յոյն կղզեցին, այս ռումելիցի երկրագործ եւ խաչնարած տարերքն են զգ։ Պոլիս կշտացնողներն, հաւանմատապէս շատ թեթեւ բաժին մը թողլով բուն անատոլուցի տարրին, եւ բնաւ բաժին չթողլով հայ գիւղացւոյն հայաշատ վայրաց Փոքրուն Ասիոյ։

Ըսէք թերեւս։ «Բայց ձեր յիշած մշակներ Պոլսոյ մօտ կը բնակին, և իրենց բերքերը գիւրաւ Պոլիս կը փոխադրեն։ Ինտո՞ր ընէր Տրապզոնէ ուէթ-տան աւուր ճանապարհաւ հեռի բնակեալ հայ գիւղացին։»

Ո՛չ այնպէս։ Մեր խօսք այն միջման վրայ չէ զոր Մշոյ արգաւանդ դաշտին մէջ բնակող հայ գիւղացին անշուշտ չի կրնար ընել Ռումելիցի գիւղացւոյն դէմ որ բաստ ունի բնակելու։ Պոլիս։ Ադրիանուպոլսոյ երկաթեայ գծին երկու կողմերը։ Մեր խօսք ա՛յն միջման վրայ է զոր արդէն Կ. Պոլսոյ մէջ գտնուող հայ գիւղացին եւ ռումելիցի գիւղացին կրնային մղել իրարու դէմ, իրենց բնիկ ճարտարութիւն ի գործ դնելով իրարու միջոց ո՛չ միայն օրապահիկ ճարելու, այլ և դիւրակեցութիւն ձեռք բերելու, եւ մի քանի տարիէն ի հայրենիս դառնալու։

Երբ այս ամիսի սահմանի մէջ նկատենք գործը, տեսնք ո՛րպիսի իրողութիւնք մեր ուշադրութեան կը ներկայանան։—

Զհայ հայ գիւղացի մը որ Պոլիս գայ և ծառայական աշխատութիւն մը շըստանձնէ, որ բնաւ առնչութիւն չունի իրեն բնական եղած՝ իւր հայրերէն ժառանգած մշակութեան գործոյն հետ։

Իսկ չկայ ռումելիցի գիւղացի մը որ Պոլիս գայ աշխատելու և ծառայական գործով մը չատանայ։ Անպատճառ մշակութիւն մը ի գործ պիտի դնէ, կամ իւր և իւրայնոց մշակած պտղոց բերքը պիտի վաճառէ։

ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆԲ

Ահագին քանակութեամբ բանջարեղէն կը սպառի Կ. Պոլսոյ մէջ, տարեկան թէ ձմեռ, ամէն եղանակին։ Մեր մահմէտական հայրենակիցք որք բնակչաց մեծամասնութիւնը կը կազմեն ասա, քրիստոնեայներէն աւելի բանջարակեր ժողովուրդ են, և գիտենք թէ չկայ քրիստոնեայ բնտանիք, բնիկ թէ եւրոպացի, որ ամէն օր մի քանի տեսակ բանջարեղէն չգնէ։ Արդ, այս ամէն բանջարեղէնք կ'արտադրին Կ. Պոլսոյ և շրջակայից բանջարանոցներուն մէջ, զորս այնքան խնամով կը մշակեն ռումելիցի գիւղացիք, և ցուրտ եղանակին՝ Արշիպելագոսի յունական պարտէզներուն մէջ։ Վաճառականներն եւս ռումելիցի գիւղացիներ են։ Սակայն այս պարտէզներու մէջ, պատիճանի, լոլիկի (տոմատէս), ատեպղնի, կանկարի, շաղգամ, ազատգեղի, կաղամբի, եգիպտացորենի, սոխի և այլ կանաչեղինաց տունկերու վրայ ակնապարար հովանի մը կազմած՝ կը բուսնի մեծ մասն այն թարմ պտուղներու զորս հարուստ և աղքատ կ'ուտեն անխտիր։ Հիմակ որ ձմերուկի և սեխի եղանակի մէջ ենք, Հայոց բաժինը կարի սակաւ է օրուան այս մեծ առեւտուրէն։ — եթէ ի բաց առնուինք մօտ մը Հոսսոթցոյն Հայեր։ Պարերն ուսանէ կ'արտադրուին այս միրգեր, Պուլկարի, Առնաւուտի, մինչեւ իսկ Բուրգի արտեր են։ Չի Փոքր Ասիայէն եկած մաս մը Բուրգեր կան արհեստաւոր երկրագործ, որք չեն շատ սնար ծառայական աշխատութեամբ, այլ արտեր վարձու կը բռնեն մայրաքաղաքիս մօտերն, և բանջարեղինաց զանազան տեսակներ, մրգագաւառ ծառեր, և ձմերուկ ու սեխ կը մշակեն. և իրենք կը ծախեն կողմերու մէջ։ Սակայն թիւ պտղեցի Հայք այս բերքերու խնամութիւնն ամենեքեան կը շատանան։

ՀԱՅ ԴԵՂԱՑԻՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Իսկ ի՞նչ կը բանի հայ գիւղացին՝ ի Կ. Պոլիս պանդխտելով։—Բեռնակրութիւն կ'ընէ, մարդոց քով սպասաւորութեան կը մտնէ, եթէ աշքը բաց է՝ մինչեւ Օտապաշիութեան կը հասնի ծառայական աշխատութեան մէջ։ բայց մէկ Օտապաշիին դէմ՝ քանի՛ հարիւրներ գրասենական աշխատութեան մը կը հանդուրժեն դժբախտաբար։ Աւելի խելացիները խոհարար կը լինի։ Բայց դիտեցէք որ խոհարար միայն կը լինին,—և շատ կը յաջողին իրենց խոհարար։ Մէջեր են յաջող ճաշարանապետ չէներ։ Կ. Պոլսոյ պէս մեծ քաղաքի մը մէջ ճաշարանապետութիւն յոյժ շահաւոր գործ է։ Չկայ Կ. Պոլսոյ մէջ ճաշարան մը ուր գէթ մէկ Հայ չգտնուի կերակուր եփող։ Բայց ճաշարանապետներն Ցոյն կամ Եւրոպացի են առաւելապէս, և հազիւ ուրեմն Թօգապեան մը արդեամբ ցուցուց, այն ալ միայն Պոլսոյ կողմը, թէ Հայք՝ եթէ կամենային՝ կրնային բաժին ունենալ այն շահագործութեան մէջ։

ՊԱՆԻՐՔ

Բայց միայն բանջարեղինաց և մրգեղինաց նկատմամբ չէ որ Հայք՝ հաղարներով Կ. Պոլիս գալով՝ հանդերձ՝ չեն կրցած բաժին ունենալ Կ. Պոլսոյ պարենաւորման մէջ։ Ո՞ր տունն է ուր շաբաթը մէկ քաշ պանիր չմտնէ, թարմ կամ յաղած, Բաշար. Բաշքաւալ, Ճերմակ, Զայրը. Գըզանլըգ, Իլլիսա, Քիրլի հանըմ, Իզմիտ Տիլ. Լօռ, Նաքսոս, այլուքն հանդերձ։ Բայց այս պանիրներու 10էն 9ը կը պատրաստուին Ռումելիի մէջ, կամ յունական կղզեաց մէջ։ Նիկոմիդիոյ, Ատարազարի և Պարտիզակի Հայք ունին թեթեւ բաժին շահաւէտ կաթնատնտեսութեան մէջ, և աւելին կրնային ընել եթէ կամենային։ Բաշար պանիրն, որ մէկ-երկու տարի կրնայ պահուիլ, ո՛չ միայն Ադրիանուպոլսոյ մէջ և շրջակայքն, ո՛չ միայն Պուլկարիոյ մէջ, այլ եւ Տօպրուճայի մէջ կը պատրաստուի, և մեծ վաճառականութիւն ունի. մէկ քաշն 5էն մինչեւ 14 դրչ արժէլով։ Պոլսեցւոյն համար մինչեւ Զուլիցերլայէն Իտալիայէն, Ֆրանսայէն և Անգլիայէն կ'բերւի։ 13էն մինչեւ 25 դրուշի քաշն, Կրավիէռ, Ռոքֆոռ, Լօռէն, Փարմանեռ, Ֆիլիգմէնկ և Զէպթըր կոչուած պանիրք. Ալպանիայէն կը բերուի առնաւուտի հռչակաւոր ճերմակ պանիրը, բայց Փոքր Ասիոյ ներսերէն չի բերուիր այս տեսակ։ բերք մը զոր հայ գիւղացին արտադրած լինի։ Տիկի մէջ պահուած պանիրներ, և կարգներն որք Փոքր Ասիայէն կը բերուին՝ մեր թարքք և յոյն հարեւնակցաց գիւղատնաեւ տեսան կը պարտինք առաւելապէս։ Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ կոփապահութիւն և սերի ու մածունի արտադրութիւն—որք իրաւամբ այնքան մեծ սպառում ունին—ռումելիցի գաղթականներուն յատուկ է։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԸՆԿԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

Պուլկար գիւղացիք իրենց մէջ արհեստական ընկերութիւններ, ունին Զատրուկա կոչուած, որ գործակցական մասութիւնն է մի քանի դրացի բնտանիքներու, մինչեւ իսկ ամբողջ գիւղի մը, որոյ անդամք մէկ տեղ կուգան՝ իրենց դրամագլուխն ու աշխատութիւնը միատեղութեամբ գործածելու և արդիւնքը տարւոյն վերջը բաժնելու առաջադրութեամբ, և իրենց բնավայրին մէջ թէ պանդխտութեան մէջ, ամէն անդամ իրեն սահմանեալ աշխատութիւնը կը կատարէ, ոմն կը հերկէ, այլ ոմն կը ցանէ և կը հնձէ, ուրիշ մը կը վաճառէ խանութի մէջ կամ կողովը շալկած, մէկ տեղ կը բնակին, մէկ տեղ կ'ուտեն, և մէկ-երկու տարի ետքն, ի հայրենիս դառնալու առթիւ, ամենքն ալ կարիքի գումար մը կը գրպանեն։

Հետաքրքրաշարժն այն չէ միայն որ հայ գիւղացւոց մէջ այս օրինակ արհեստական ընկերակցութիւնք չկան։ Բատ խաւելի ևս հետաքրքրաշարժ է սա իրողութիւն թէ ինչո՞ւ համար ի՞նչ երկրագործ Հայը պանդխտութեան ելնելուն պէս բոլորովին ի բաց կը թողու իւր առանդական արհեստ, և գլխովին օտար գործի մի. Ջամբուխ կը լինի։ Զգուած է երկրագործութենէ։ Ծառայական աշխատութիւնն երկրորդ բնութիւն եղած է իրեն։ սերունդէ ի սերունդ բեւ կրող հայ գիւղացւոյ զուակներ նոյն ունակութիւնը ժառանգած են Տարտինական օրենքօք եւ կամ՝ Կ. Պոլիս գալով՝ հայ երկրագործք իրենց մշակական ծանօթութեանց ան բաւականութիւնը կը զգան՝ հանդէպ ռումելիցի ղգօն գիւղացւոյն բազմատեսակ ճարտարութեանց ի մասին երկրագործութեան եւ գիւղատնտեսութեան, — ո՛րչափ և ասնք ալ հին դրութեամբ լինին։

ՀԱՒԵՂԷՆՔ

Հաւասարութիւնն այսօր մեծապէս շահաւոր գործ մ'է։ Թող թէ Պոլսոյ մէջ հաւեղինաց եւ հաւկթի սպառումն եւս քան զեւս կ'աւելնայ, եւրոպեան երկիրներ, մանաւանդ Ֆրանսա, մեծաքանակ հաւ և հաւկթի կը դնեն Թուրքիայէն։ Այս է պատճառն որ թէպէտ Ռումելիի ամէն կողմն հաւասարհութիւնն յոյժ բնդարձակած է վերջին տարիներս, եւ արհեստաւոր թխել սալով հաւերուն՝ մեծ քայլ մ'առնուած է այս մասին, բայց Կ. Պոլսոյ մէջ հաւկթի գինն համեմատապէս բարձր կը մնայ։ (8-10 փր։ հիմա։ Ձմեռը 15 20 փարա, սակին 108 դրչ.էն, մինչ յառաջագոյն սակին 140 դրչ։ եղած ժամանակ ալ այս գնով եւ աւելի ոչ ան կը գնուէր։)

ՀԱՑ

Բայց Կ. Պոլսոյ մէջ սպառուած ուտելեաց գլխաւորներուն՝ հացին եւ մսին շահէն եւս Հայք կարեւոր բաժին մը չունին։

Զորս կամ հինգ տեսակ ցորեններն որով մեր հացեր կը լինուին՝ Ռումելիի, Ռումանիոյ եւ Ռուսիոյ արտերուն մէջ բուսած են։ Անատոլուի ամենէն բարեբեր գաւառն որոյ ցորենը Կ. Պոլիս կրնայ գալ՝ Սերաստիոյ է։ բայց Սերաստիոյ ցորենը Կ. Պոլսոյ մէջ հացագործութեան սուղ կուգայ, եւ այն ժամանակ միայն կը բերուի երբ ռուսական, ռումանական եւ պուլկարական ցորենք պակսին(1)։ Ցորենի մեծաքանակ վաճառականութիւնն եւս Հայոց ձեռքը չէ, ի բաց առեալ Կառավարութեան հետ գործ ընող մի քանի հայ վաճառականներ։ Ցունաց, Պուլկարաց, Հրէից եւ Ռուսաց գործն է այդ, ցորչափ խնդիրը Կ. Պոլսոյ պարենաւորման վրայ է։ Ցորենը պուլկարական, ռումանական եւ ռուսական նաւտանգիստներէ ի Պոլիս բերելու մասին Հայք փոխադրութեան շահ չունին։ զի շոգենաւք յունական, անգլիական, ռուսական են, եւն։ Բերուած ցորենն աղալու մասին, որչափ գիտենք մէկ հայ գործարանատէր միայն կայ, Գալաթիան, որ ջաղացք ունի։ միւս ջաղացք յունական, պուլկարական եւ եւրոպական են։ Փուռերն, իբրև կալուած, երբեմն Հայոց ձեռքն էին ըստ մեծի մասին, եւ փուռպանք ու հացագործք Հայ էին։ Այս շահագործութիւն հիմա գլխաւորապէս Ցունաց և Ալպանիացւոց անցած է։ Մի քանի տարի յառաջ Հայ մը փուռ մը չինեց ի Խաղիւղ եւ սկսաւ բանեցնել, գիւղին մէջ չգտնուած ճարմակութեամբ հաց հանելով, եւ միանգամայն շահելով։ Ցոյնք որ նոյն գիւղի բովանդակ հացագործութիւնն իրենց սեփականած էին տարիներէ հետէ, այս մէկ բացառութեան ալ չհանդուրժեցին։ Բրի՛ չբրին, Հայն ետ կեցուցին յիշեալ փուռը բանեցնելէ, զոր իրենք վարձեցին. անոր փոխարէն լքանելով ուրիշ փուռ մը որ գիւղին Հայոց եկեղեցւոյն սեփականութիւնն է, եւ այս պատճառաւ հիմա պարապ կը մնայ։ Ուրիշ տեղեր, ո՛չ իսկ փուռն Հայոց ձեռքը մնացած է։ Հացագործ բանուորներու եւ ցրուիչներու մէջ Հայեր դեռ կան, բայց հացագործութեան արհեստն եւ վաճառականութիւնը մեծ մասամբ եղած են Հայոցմէ։ Մանաւանդ որ հացագործութիւնը շատ փափկացած է, և Ցոյնք եւ Ալպանիացիք կը մրցին եւրոպացի փուռպաններու հետ, որք եւրոպական ոճով մանր համեղ հացեր կը հանեն Բերայի եւ Ղալաթիոյ կողմը։

ՓԱՌԱԳԵՍ

Հացեղինաց կարգին մէջ յիշատակելի է դեռնախնձորը, զոր թէպէտ՝ փա՛ռք Աստուծոյ՝ հացի տեղ գործածելու հարկին մէջ չէ գտնուած Կ. Պոլիս, բայց գործածումը տարուէ տարի կ'աւելնայ ի մեզ, մինչ տարիքոտ մարդիկ կան որք կը պատմեն թէ ժամանակաւ Հայոց տուներու մէջ փառագէս բնաւ չէր գործածուեր։ Կ. Պոլսոյ մէջ սպառուած դեռնախնձորը կը բերուէր ցարդ Մաղթայէ եւ Մարսիլիայէ։ Այժմ Մարսիլիա տերած է հրապարակին։ Գոմելի ջնքեր կ'ընեն Կ. Պոլսոյ մօտակայ գաւառաց մէջ դեռնախնձոր յատուկ բերելու։ Առաբազարի արտերուն մէջ բուսած դեռնախնձորք, թէև Ֆրանսականին համը չունին, բայց քաշը 10 փր։ պակաս կը ծախուին, եւ իրենց ներկայութեամբ իսկ թող չեն տար որ եւրոպական դեռնախնձորին գինը վրայ դնէ։ (2) Այս մէկութիւն քաջալերութեան արժանի է։ Զեն մոռցուած այն գնահատելի ճիգեր զորս Սմիւրնոյ Ցանձնաժողովն ըրաւ դեռնախնձորի մշակութիւն սովորեցնելու համար փոխադրական ցուց։ Հետաքրքիր էինք իմանալ մեր Վանայ և այն կողմանց թղթակիցներէն թէ այս փորձեր ի՞նչ արդիւնք ունեցած են։ Հաւանօրէն, այնպիսի երկրի մը մէջ ուր ցորեն առատ կ'արտադրի և գնորդ չի գներ, գիւղացին պէտք չի զգար դեռնախնձոր մշակելու, մանաւանդ երբ շտեմարանք արմտեօք լի են ի նախատեսութիւն սովու։ Բայց դեռնախնձորը պիտանի է ո՛չ միայն իբրեւ ցո-

(1)։ Մէկ գրիւ (քիլէ) Սերաստիոյ ցորենն ի Սամսոն փոխադրելու համար առնուազն 40-50 դրչ բեռնագին պէտք է։ Սերաստիոյ գրիւը 120 քաշ է, որ լաւ տեսակ ց համար 150 քաշի կը բարձրանայ։ Տեղւոյն վրայ մէկ գրիւը կ'արժէ ըստ տեսակին 30 մինչեւ 70 դրչ։ Եթէ ծովեզրէն ի շոգենաւ փոխադրման ծախք, նաւագնէք եւ ի Կ. Պոլիս ցամաք համման ծախք հաշուի դրուին, սովորաբար սուղ կուգայ ռուսական ցորենէն, նոյն իսկ ալիւր եղած։ Ռուսական ցորենք Օտեսայի նաւամատոյցին մէջ շ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ամենայն հարգանքով հրավիրվում է Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 7-ին։

Մուտքի գին՝ 1 ռուբլի։

Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 8-ին։

Մուտքի գին՝ 50 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 9-ին։

Մուտքի գին՝ 50 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 10-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 11-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 12-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 1-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 2-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 3-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 4-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 5-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 6-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 7-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 8-ին։

Մուտքի գին՝ 25 կոպեկ։

Հանդիսությունից հետո՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տոնի առթիվ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անվան հայկական կուսակցության Ներսիսյան դպրոցի սրահում տեղի ունեցող հանդիսությունը։

Սկիզբը՝ ժամ 9-ին։

Մուտքի գին՝ 25

դէն ի գործ կը դրուին եւ թէ միւսներուն գործադրութիւնն ալ մեծամեծ ծախուց կը կարօտի։

Հալը խնդրեր է Մալիէի յանձնաժողովէն՝ որ Բէժիի կողմէ պաշտօնեայ մը կարգուի, որպէսզի անոր միջոցաւ բացատրութիւններ տայ յանձնաժողովոյ առջեւ։

——

ՈՃԻՐ

Երէկ սպանութիւն մը գործուեցաւ ի Զըպոլքը։

Ցետ ներկայացման, տեղւոյն թատրոնի յոյն դերասանուհի մը (որ Քիւչիւք Ամալիա անուամբ ծանօթ կինը կը կարծուի) նաւակ մը կը մտնէ իւր տունը երթալու համար, երբ կռնակէն դանակի ուժգին հարուած մը կ'ընդունի։ Ամբոխը կը յարձակի մարդասպանին վրայ ու կ'սկսի դանակոծել զայն։ Եթէ ոստիկանք չհասնէին, դուցէ բազմութիւնը պիտի բզկտէր մարդասպանն, որ իսկոյն ձերբակալուեցաւ։

Դերասանուհւոյն վերքը ծանր կը թուի։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ադրիանոպոլիոյ առողջապահական ժողովին մէջ օսմանեան պատուիրակ Տօքթ. Տուքա, որ այս միջոցիս Սիւէզ կը գտնուի, 30 յուլիս թուական հեռագրաւ մը ծանուցած է թէ ի Թորինա քարանթինա սպասող այն ուխտաւորաց մէջ, զորս Մախսուսէի Հասան Փաշա շոգենաւը տարած է անդ, յուլիս 25էն մինչեւ 29, հնտախտ չորս մահեր պատահած են։ Մանաւանդ շոգենաւով եկած ուխտաւորաց մէջէն մէկ հոգի մեռած է հնտախտ. անկից ի վեր որ և է մահ չէ պատահած և յուլիս 30ին Թորինայի մաքրանոցը գտնուող ուխտաւորաց թիւը 3758 հոգւոյ կը հասնի։

Հալէպէն ևս կը հեռագրեն թէ յուլիս 30էն մինչեւ օգոստոս 1, Հալէպ քաղաքին մէջ հնտախտէ 9 մահեր պատահած են։ Յուլիս 31ին՝ ճիսր գաւառակի մէկ գիւղին մէջ՝ 2 և յուլիս 28էն մինչեւ 31՝ Պիլան գաւառակին մէջ՝ 6։

——

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Պ. Վիսբլատ, որ Սամսոնէն ի Սեբաստիա շինուելիք երկաթուղւոյն արտօնատիրոյ կողմէ մայրաքաղաքս եկած էր, նոյն երկաթուղւոյ գծին յանձնառադրոյ մասին ինչ ինչ բարեփոխումներ ի գործ դնելու համար, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան հետ կարգադրած է այդ բարեփոխումներն։ Նախարարաց Խորհուրդն ևս ինչ ինչ փոփոխութիւններով այդ կարգադրութիւններն ամբողջովին ընդունած է և պիտի հաղորդէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան։

Պ. Վիսբլատ, որ Քոքրիլ ընկերութեան երմտական մասին ներկայացուցիչն է, հինգշաբթի իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Ընկերութիւնը տասն օրէն ապահովութեան որոշեալ գումարը՝ 20,000 ոսկին՝ պիտի հատուցանէ կայս. կառավարութեան հաշուոյ։

—Սէլանիկ-Մանասթրի երկաթուղւոյ գծին շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Սէլանիկէն Գրաֆէրիյէ տանող ճանբան կը հարթուի գծերու դետեղմանհամար և 6 կամուրջներու շինութեանց ձեռնարկուած է։ Ճամբուն վրայ աշխատող գործաւորաց թիւն հազարի կը հասնի։

——

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Թուրքիւսերպիական սահմանագլխուն վրայ կարգ մը ամրութիւններ սկսած են շինուիլ։ Աշխատութիւնք կը կատարուին զօրաբաժնի հրամանատար Սալիհ փաշայի տնօրէնութեան ներքև։ Կայս. կառավարութիւնն այս շինութեանց ձեռնարկած է Սերպ կառավարութեան հետ համաձայնութեամբ, նպատակ ունենալով սահմանագլուխն ապահով դրից մէջ դնել։

Այս պահուս ամրութիւններ ևս շինուելու վրայ են Թուրքիւլեռնակրեան սահմագլխին երկայնութեամբ, ընդ տնօրէնութեամբ զօրավար Թահիր փաշայի։

——

ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՄԱՀ

Այս աւուր Սապանի մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

Պոլսոյ Զարշամպա թաղը բնակող աղքատիկ արհեստաւորի մը կին ժամանակէ մ'ի վեր արգանդի հիւանդութեան ենթարկուած ըլլալով, անցեալներն Յունաց հիւանդանոցը կը դիմէ՝ ինքզինքը բժշկաց ցոյց տալու և կամ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարել տալու համար։ Բժիշկներն, յետ քննութեան, կը յայտարարեն թէ կարելի չէ վիրաբուժական գործողութիւն կատարել։ Թեղճ կինը հիւանդանոցէն կը մեկնի ճամբայ քալելու անկարող վիճակի մէջ եւ Գոճա Մուսթաֆա Փաշա թաղը բնակող թուրք կին մը արգահատելով իւր տունը կընդունի զնա։ Կինն, որուն հիւանդութիւնն աւելի սաստկացածէր ճամբայ քալած ըլլալուն համար, չորս-հինգ օր կը մնայ թուրք կնոջ տանը մէջ։ Հիւանդ կնոջ այրն այս միջոցին ի Ֆէնէր Եորկիատիս անուն բժշկի մը կը դիմէ և այս վերջինը՝ հիւանդանոցին բժշկաց կողմէ վիրաբուժական գործողութիւն կատարուած չըլլալուն վրայ բարկանալով, ուրիշ բժիշկ մը եւ դեղագործի աշակերտ մը հետն առնլով կնոջ հիւրընկալուած տունը կերթայ և առանց ։։։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐՈՒՆ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐՈՒՆԸՆ ԷՋԻՊԻԱՅ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասին համար մինչեւ ցարդ տուած Ընդամենը 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիոյ Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Բ. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Արուեստից պաշտպան մեր ինքնակալին՝ Օգոստ. Սուլթանի ամենաբարձր գնահատութեան արժանացած ընտրելագոյն ֆանէլա ապրանքներէ մեծ քանակութեամբ ի վաճառ կը հանուին այս անգամ մեր հիւսարանին մէջ

Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Մահմուտ փաշա, Ֆիւրքճիխան թ. 26 և Պահչէ գարու մաքսատան կարգ թ. 44, թօհֆիյէ վաճառատան մէջ։

Հիւսարանը Ֆրանսական գերազանց ապրանաց նոյն և նմանը պատրաստելէ զատ, յանախորդաց կ'ընծայէ մեծամեծ առաւելութիւններ թէ՛ գնոց ածանութեան և թէ՛ ապրանաց դիմացկունութեան եւ չի քաշուելուն կողմանէ։

Ըստ խնդրանաց կրնան պատրաստուիլ մետաքսէ չքեղագոյն շապիկներ ամառուան տաքը զովացնող։

Անխառն բրդէ բարակ և թանձր, մանածէ, ալն, Արանց, կանանց և տղայոց համար։

ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ ԾԱՆՕՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Պարզ ձեւերով եւ ըստ խնդրանաց, ամենէն նրբաճաշակ անճանց քմահաճոյքին յարմարող ձեւերով պատրաստութիւն։

Ցաճախորդք վերջին ծայր գոհ պիտի մնան մեր ապրանաց ազնուութեան, տեսակին, գնոյն, դիմացկունութեան եւ այլն մասին։ 271 ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ԼԱՎԸՆԻՈՆ տէ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՄՈՎ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵՆՏՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, ՐԷՊԻՒԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԻՑ

100,000,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՈՆ տէ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպատակելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունենայ եւ։ իւր նպատակն է որոշեալ պայմանամսի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք լրամշակիմ են, ինչպէս շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուստեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և գլխամաքք՝ փոխառութենանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, Հանգստեան մնուցէ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն բացած է 1884 թուականէ։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, թիւ 11, Պահչէ գարու, Պոլիս։ 36

VICHY

ՍԷՆՆ-ԵՒՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՒՈՊՈ ՍԷՆՆ-ԵՒՐ, դեղագործ, Բլան Լէգա, Վիշի

Ամէնէն թարմն և հետեւաբար ամենէն կազդայինն և փոխադրութեան մէջ ամէնէն նուազ անոյշալալելին, դեղեղանց գարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, աւազի և յօդացաւի։ Գինն է 50 շիշանոց սրնտուկը 20 Ֆրանք։ Կեղծելէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա ստորագրութիւնը N. Lavollay

ԿԵՆԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՈՒ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ 64 ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ 5—13

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Պոնտի դէջ կանոնաւոր պաշտօնական բանաղ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէպտեմբ. որ օգոստ. 19ին Մարսիլիայէն և օգոստ. 25ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտրոլ որ պիտի մեկնի օգոստ. 18ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներ

Նաւագրէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՆՈՒ

5 Մահմանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երեւելի ուղիներ

Գշ. 5/17 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 6/8 Աւէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէէնի ճամբով

Գշ. 7/19 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւաւտեան ժամ 1ին։

Գշ. 7/9 Սուրհանդակ՝ դէպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւաւտեան ժամ 11ին։

Եշ. 3/20 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԳ — Օգոստոս 6/18, երեքշաբթի օրը կ պոլսէն դէպի Սուրիոյ Նաւահանդիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 1,340,000
Պահեստի դրամ » » 600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամէն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամագրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւ, շոգենաւի, առագաստանաւու, թիթեռարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Ֆիւշիւք Աչքը էֆէնտի խան։

32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՖԻԼՏԻ

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ՉՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ Արիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անհանգստութեան

ՔԱՐԻԶ, Ի. ԿՐԻՅԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ։ 33, rue de Archives

---

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՀԱՄՈՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գոյն մը պէս որ գիշեր ատեն զմեզ կը կողպուն, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի։ Անկեց տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ։ Զանձրոյթ կը զգան և նոնձելու պէտք մը։ Բերանը դառնահամ կը լլլայ՝ մանաւանդ առտուն, ամսամուտ կ'ստրեցին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Աչորժակը բաց չլլլար։ Հիւանդն իւր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ստամոքսին խռոչներուն մէջ ալ տկարութեան ազդումմ մը և անյագ պարապութիւն մը։ Ժամանակէ մը ետք լոր հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամսէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ։ Հիւանդն անդուլ խռնջութիւն մը կը զգայ և և զուր քուն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամբոխում կը շնորհէ նմա։ Յետոյ հիւանդը կ'ելլայ ջղային, զայրացկոտ և թախծալից։ և ամէն բան գէշ կերեւի իրեն։ Երբ յանկարծ ուշ եկնէ, տեսակ մը ցնորումներ կը զգայ։ Փորհարութիւն կունենայ, ատեն ատեն մորթը լոր եւ տաք կ'ելլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անշարժ, այլոց սպիտակագոյն դեղնարակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ դժուարաւ կը մեզէ։ Հիւանդը շատ անգամ կ'ստիպուի կերած կերակուրները դուրս տալ։ Ֆոխումները բերանին մէջ երբեմն գառն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբախումմ։ Հիւանդին տեսողութիւնը կը սկսի բարանալ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ախտանշանք հեռացնելու կը յայտնուին։ Կ'ըսուի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ ախտով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս ախտին բնութեանը վրայ։ Ամենք կը դարմանեն զայն իբր լեարդի հիւանդութիւն մը, այլ՝ իբր դեռևարամարսութիւն, եւ վերջապէս տմենք ալ իբր փայծաղնացաւ, եւն, բայց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարաւոր է «Fxtract of Roots» կամ Մէա Սէկրէտ բուսիկ օշարակն, որ ամէն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսողութիւնն յոյժ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բաղմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կ'եկան ուրեմն հեռաւորագոյն հեւանդութիւնք, եթէ անմիջական գարմանն ի գործ չի դրուին։ Սիրելի օշարակն ապրեցիկ դեղ մըն է, ամենէն դժուարին պարագայներու մէջ իսկ։ Հրապարակին վրայ եկած բաղմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՖԱՌՈՒԱՆԱՆ 2214

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վէյվոտա, պահանանցին քով, կոյսարան թրամաէյից, 95 և 67

ԱԶԳ

Կահաւորման և կառքի հագմածներու վերաբերեալ ամէն ինչ որ գնել ուզէք՝ նախ դիմեցէք ԼԱՄԱՐՈ ՖՐԱՆԶՈ (Ռեբայի մասնաճիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, նուազ բառած տ'Ասնթոլի, Ռոթեատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդունեց խիստ մեծաքանակ մը ամէն երկրի ԳՈՐԳՈՆ ՈՒ, կահաւորման համար ամէն տեսակ ԿԵՐՊԱՍ ԵՒ ԹԱՒԱՊԱՍՏԱՌ, ՎԱՐԱԳՈՅՐ, ԺԱՆՏԵԼԱ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՓՈՒՇԹՈՆ ԿԵՐՊԱՍ, ՄՈՒՄԱՁՕՒ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՒՐԻ, ԼԱՄՊԵՐԻ, ՀԱՑԵԼԻՒ ՆԻՒԹԵՐ, ԴԱՊԻԼԻՆՆԵՐ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն։

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն ժամանութեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱՄԱՐՈ ՖՐԱՆԶՈ տունը կարող է ամէն մրցում արհամարհող գներ հաստատել, և այս գիները ճիշդ նոյնը լլլնելով ինչ որ են Կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գիները, մի միայն ի դիւրութիւն արագ հասարակութեան որպէս զի տեղափոխուելու նեղութիւնը չկրէ և կարենայ միեւնոյն առաւելութիւնները վայելել իւրաքանչիւր։ 42

ԿԵՆԱՑ, ԱՋՈՒՄՆ ԵՒ ԳԵՂ ՄԱՔԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈՅ

ՄԱՔՈՒԵՐՈՒ ՄԻԿ ՀԱՐՏԻԿ ՆՈՐՈՂԻՉ

Լրատէս իրենց առջի թարմ դէմին կը դարձուցնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը։ Կը դադրեցուցնէ անոնց թափելը։ Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացուցնէ թեւիր, ու մաղերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կոյսպէս Թարիզ ու Նիու Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Ֆիւշիւքեան եղբարց դեղարանը եէնի ճամի փողոց թ. 18 և ի Գալաթիա Եիւքսէք քալտրրիմ Իսմէն Ֆարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Ֆիւշիւքեան եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի գիւղաց թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց թիւ 433, Իզիտոռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 6

1891 ՄԱՅԻՍ 4 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՒՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վաղորդեան Ն.Ջ.Ն. ընթացքներ

11 — Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիկ.
11 — Եէնիմ. Մեզ. Պէյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնվ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 20 Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլեր. Գուզկ. Պէշիք.
11 30 Պէյգոզ. Բաշտակ. Զուպգ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
11 45 Ր. Ա. Գավազ. Եէնիմ. Մեզգ. Պէյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիք.
12 15 Պէյիւքտ. Թարպ. Պէյ. Բա. պ. Զպգլը. Գնչ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք, Զէնկ. Պէյլրպ. Գուզկ. Պէշիկ
1 — Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հ'սար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրշ. Օրթաք. Պէշիք.
1 — Պէյգ. Բաշտակ. Եէնիք. Զպգլը. Գանլրճ. Պոյաճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա.Ռնավտ. Զէնկլգ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ ճ. Իւսկիւտար Պէշիք Գապամաշ
1 30 Եէնիմ. Մեեար. Պէյիւքտ. Թարպ. Պէյգոզ. Բաշտակ. Զպգլը. Գնչ. Ա. Հիսար Գնտլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլպէկ. Գզկնճ. Պէշիք.
2 — Եէնիմ. Մեեար. Պէպէք. Թարպ. Եէնիք. Իսլամ Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնվ. Գուրշ. Օրթ. Պէշիքթաշ.
2 15 Եէնիմ. Մեեարպ. Տեր. Թարպ. Պէյգոզ Բաշտակ. Զուպգ. Գանլրճա Ա. Հիս. Գանտլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկտ.
3 — Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնա. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնվ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
3 45 Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյգոզ Բաշտակ. Զուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք Զէնկ. Պէյլեր Գուզկ. Պէշիկթաշ
4 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Միրկեան Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Սրնավ. Գուրշ. Օրթաք Պէշիկթաշ
5 45 Եէնիմ. Մեեար. Պէյիւք. Թարպաա. Եէնիք. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրշ. Օրթաք. Գզնճ. Պէշիք.
6 45 Միրկն. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ա.Ռնվտ. Զնկլ. Պլյլպէկ. Օրթաք. Գզկնճ. Պէշիք. Իսակ.
7 — Եէնիմ Մեեարպ, Պէյիւք. Թարպաա. Պէյգ. Բաշտակ. Եէնիք. Միրկ. Գանլրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա.Ռնավ. Զէնկէյ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իսակ.
7 45 Ր. Ա. Գավ. Եէ. իմ. Մեզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկեան Ր. Հիսար Պէպէք. Ա.Ռնվ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյգոզ Բաշտակ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսակ.
9 20 Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրշ. Օրթաք Պէշիկ
10 — Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Ա.Ռնավ. Օրթ. Պէշիք.
10 30 Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Փոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնվ. Գուրշմ. Օրթաք. Պէշիք.
10 40 Եէնիմ. Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպ Պէյգոզ Բաշտակ. Զպգլը. Գանլճ. Ա. Հիսար Գնտլ. Զէնկլգ. Պէյլերպ, Գզկնճ. Իսակտ.
11 — Մեեարպ. Պէյիւք. Թարպաա Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար Ա.Ռնվտ. Օրթաք. Պէշիքթաշ

Կամարջին Գիշեր. ընթացքներ

12 — Պէշիք. Օ թաք. Գրլշմ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկն. Եէնիք. Թարպ Պէշիք. Մեեարպ. Եէնիմ.
1 — Պէշիք. Օրթ. Ա.Ռնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյճ. Եէնիք. Թարպ Պէյգ Մեեզպ Եէնիմ.
1 30 Իսակ Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկլգ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Զուպգ.Բաշտակ. Պէյգոզ, Թարպ. Պէշիքա. Մեեզպոզ Եէնիմ Հալէ
2 — Պէշիք. Օրթաք. Գրլշմ. Ա.Ռնվտ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք, Թարպ. Պէշիքաց Մեեզպզ. Եէնիմ.
2 15 Գապամի. Իսակ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ Զէնկլգ. Ա.Ռնավ. Գանտ. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշտակ. Պէյգ. Թարպ. Պէշիքտ. Մեեզպզ. Եէնիմ.
3 — Պէշիքթ. Օրթ աք Գուրշ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսարը Պոյաճ. Մթէնեա Եէնիքեր Թարպ. Պէշիքաց. Մեեզպզ. Եէնիմ.
3 30 Իսակ. Գուզկ. Պէյլեր Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճա Զուպգ. Բաշտակնճեր Պէյգոզ Թարպ. Պէշք. Մեեզպ. Եէնիմ.
4 — Պէշիկ. Օրթաք. Գուրշ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէշիքաց. Մեեզպզ. Եէնիմ.
4 45 Իսակ. Պէշիք. Գզկնճ. Օրթաք. Պէյլերպկ Զէնկլգ. Ա.Ռնվտ. Գանտլ. Ա. Ր. Հիսարը Գանլճ. Զպգլ. Մեեզկեօն
5 5 Իսակ. Պէշիք. Օրթ. Գուրշ. Ա.Ռնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէշիւք. Մեեզպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավազ
6 — Գապամի. Իսակ. Պէշիք. Գուզկ, Օրթաք. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ա. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգոզ Թարպ. Պէշ. Մեեզպզ. Եէնիմ.
7 15 Պէշիք. Իսակ. Գուզկնճեռ. Օրթաք. Պէյլեր. Զէնկէյ. Ա.Ռնավ. Գանտ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանլրճա Եէնիք. Թարպ Պէշիւք. Մեեզպ. Եէնիմ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Ա.Ռնվուտ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէշք. Մեեզպ. Եէնիմ.
9 15 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրշ. Ա.Ռնավ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանլրճա Եէնիք. Պէյգոզ Թարպ Պէշիւք. Մեեզպզ.
9 25 Պէշիք. Իսակ. Գուզկ. Օրթաքեր Պէյլերպկ Զէնկլգ. Ա.Ռնավ. Գանտլ. Ա. Ր. Հիսարը Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշտակ. Պէյգոզ
10 15 Պէշիքթաշ Օրթաք. Գուրուշ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկեան Եէնիք. Թարպ. Պէշք Մեեզպզ. Եէնիմ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանտ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպգ.Բաշտակ. Պէյգ. Թար. Մեեզ. Ր. և Ա. Գավազ.
11 20 Պէշիքթ. Օրթաք. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ Պէշք. Մեեզպ. Եէնիմ.
11 10 Իսակ. Գուզկ Պէյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանտ, Ա. Հիսար Գանլրճա Զուպգ. Բաշտ. Պէյգոզ
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Գուր. Վանիք. Պէպէք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Ա.Ռնավ. Միրկն. Թարպ. Եէնիք. Պէյիւքտրեէ

L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10 000 000
Պահեստի դրամ	»	6 700 000
Գանձելի ապահովագին (Բոնֆ)	»	63 770 000
1890ի հասոյթք	»	15 000 000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	»	160 570 000

Պ. Պ.
Ա. Տ' ԷՅՇԹԱԼ, Նախկին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքային, Նախագահ Ֆրանսական Հարաւային երկաթուղեայց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ Եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» եր կաթուղեայց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքային, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ,
Թ. ՕՏԵՌԻ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վ.Էմ.Յ Մոնթմանթելի և Էբինաբի ածխահանց Ընկերութեան։
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ՝ Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԷՌԻԷ, Նախկին երկրորդական դեղարան, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթիներ և Ընկ. դրամատեարց տուչներ։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքային, վարիչ Ֆրանսական Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրաբօ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատեարց տուչներ։
Ա. ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեայ Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տուչներ, վարիչ Ֆրանսական պանքային, տեսուչ Ֆրանսական Հիւսիսային երկաթուղեայց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ՝ Պ. Պ. ԱԼՖԻՐ ՖՈՒՌ, ՏՆՕՐԷՆ
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ԾԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10,000,000
Պահեստի դրամ.	»	93,8
Կենաց համար վճարուած	»	59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	»	243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷԼԼԵԱՆ, կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտո Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2